

პროგრამის შეფასება

ადგილობრივი
აქტორებისა და
ახალგაზრდობის
გაძლიერება
სათემო
აქტივობებისათვის
გემო სვანეთში

ივნისი, 2014

1 შესავალი

შეფასების მიზანი და ამოცანები	4
---	---

2 შეფასების ზოგადი სტრატეგია

თეორიული ჩარჩო	6
მეთოდოლოგია	8
საველე სამუშაოების აღწერა და კვლევის შეზღუდვები	9
შეფასების პროცესი	9

3 ოპერაციული კონტექსტი

ცენტრის პროექტები და ინტერვენციის ზოგადი სტრატეგია	11
ზოგადი კონტექსტუალური ფაქტორები ეროვნულ დონეზე	12
ახალი ტენდენციები და შესაძლებლობები	12
სამიზნე რეგიონი — სვანეთი	13

4 ძირითადი მიზნები — ადგილობრივი აქტორების გაძლიერება და სამოქალაქო ჩართულობის გაზრდა

რაოდენობრივი ინდიკატორები და სტატისტიკა	15
შეფასების თვისებრივი კომპონენტის ძირითადი მიზნები	17
ეფექტი ინდივიდუალურ დონეზე	18
ცვლილებები ინსტიტუციურ დონეზე	19
ცვლილებები საზოგადოების/თემის დონეზე	24

5 ძირითადი მიზნები – ახალგაზრდები და სამოქალაქო ჩართულობა

რაოდენობრივი ინდიკატორები და სტატისტიკა	26
შეფასების თვისებრივი კომპონენტის ძირითადი მიზნები	27
ეფექტი ინდივიდუალურ დონეზე	28
ცვლილებები ინსტიტუციურ დონეზე	29
ცვლილებები საზოგადოების დონეზე	31

6 დასკვნები და რეკომენდაციები

რეკომენდაციები CTC-ს პროექტის დასკვნითი ეტაპისათვის:	36
--	----

7 თემის განვითარების ძენდენციები ზემო სვანეთში

მოსახლეობის გამოკითხვის ძირითადი შედეგები	37
დემოგრაფიული მონაცემები	37
დასაქმება	39
ზოგადი მდგომარეობის შეფასება ზემო სვანეთსა და თემში	40
მოსახლეობის აქტიურობა	42
თანამშრომლობა	45

8 დანართები

დანართი 1: ინფორმაცია ძირითადი ინდიკატორების მიხედვით	48
დანართი 2: ინტერვიუებისა და ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეთა სია	50
დანართი 3: მოსახლეობის გამოკითხვის ინსტრუმენტი	57

შესავალი

სოფლის აღორძინება და რეგიონალური განვითარება სტრატეგიული ამოცანებია ეკონომიკურად ძლიერი და სტაბილური სახელმწიფოს მშენებლობის პროცესში. ამ მიზნის მიღწევის გზაზე მნიშვნელოვან დაბრკოლებებს, ეკონომიკური და პოლიტიკური ფაქტორების გარდა, ქმნის სოციალური და კულტურული ხასიათის ფაქტორები.

დღეს პოლიტიკის დღის წესრიგში მკაფიოდ ჩანს რეგიონალური ინფრასტრუქტურისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის განვითარების საკითხების პრიორიტეტულობა. სოციალური რეფორმების კონტექსტში, აგრეთვე, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ეკონომიკის განვითარებას. თუმცა, რეგიონალური განვითარების სტრატეგიის განხორციელება, ადგილობრივი თვითმმართველობის მოდელის მოდერნიზაცია და ეკონომიკური განვითარება წარმუდგენელია ადგილებზე, თემში სოციალური ნდობის, ერთობლივი პასუხისმგებლობის და სამოქალაქო თანამშრომლობის კულტურის ნაკლებობის პირობებში.

ზემო სვანეთის რეგიონი საქართველოს ერთ-ერთი ყველაზე კომპლექსური რეგიონია, რასაც მისი იზოლირებული გეოგრაფიული მდებარეობა, ისევე როგორც სპეციფიური სოციო-კულტურული ფაქტორები განაპირობებს.

კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის ზემო სვანეთში მუშაობის მიზანია, ხელი შეუწყოს ზემო სვანეთის თემის გაძლიერებას. ამ მიმართულებებით მდგრადი შედეგების მისაღწევად აუცილებელ პირველად ამოცანას თემში სამოქალაქო კულტურის განვითარება წარმოადგენს. CTC-ს საგანმანათლებლო და კულტურული პროგრამების პრიორიტეტებია, მესტიის მუნიციპალიტეტში ადამიანური კაპიტალის ზრდის ხელშეწყობა და თვითორგანიზებული სამოქალაქო, კულტურული და საგანმანათლებლო ჯგუფების მხარდაჭერა იმისათვის, რომ მათ შეძლონ საკუთარი თემის განვითარებაში წვლილის შეტანა.

შეფასების მიზანი და ამოცანები

ეს დოკუმენტი ზემო სვანეთის რეგიონში კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის (CTC) ცხრა წლის მუშაობის გამოცდილებას მიმოიხილავს და **მიზნად ისახავს ორგანიზაციის პროგრამული მუშაობის საბოლოო შედეგების შეფასებას Brot დაფინანსების ფარგლებში.**

შეფასების ორ ძირითად განზომილებას წარმოადგენდა:

- ◆ ორგანიზაციის საქმიანობით გამოწვეული მეორე დონის, ზოგადი შედეგების (outcome, impact) ანალიზი;

- ◆ ორგანიზაციის მიერ განხორციელებული ინტერვენციების რელევანტურობის შეფასებას რეგიონალურ კონტექსტთან და მიზნორივი ჯგუფის საჭიროებებთან მიმართებაში.

ცენტრის საქმიანობის შეფასება სამიზნე რეგიონში გულისხმობდა სამი ქრონოლოგიურად თანმიმდევრული პროექტის შედეგების ანალიზს¹ ათლოკაციაში (ბეჩო, ეცერი, იელი, ლატალი, ლენჯერი, მესტია, მულახი, ფარი, ჭუბერი, ხაიში).

CTC-სა და შეფასების განმახორციელებელს შორის წინასწარი შეთანხმების თანახმად, შეფასების **ამოცანებს** წარმოადგენდა:

- a. ზემო სვანეთის რეგიონში არსებული მდგომარეობის ანალიზი (სიტუაციური ანალიზის განხორციელება) სამომავლო მსგავსი ინტერვენციების დაგეგმვისათვის ინფორმაციის უზრუნველსაყოფად.
- b. CTC-ს, დონორი ორგანიზაციისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის ზოგადი რეკომენდაციების მიწოდება ანალოგიური ინიციატივების საქართველოს სხვა რეგიონებში დასაგეგმად.
- c. პროგრამის დასკვნითი სამ თვიანი ეტაპისათვის კონკრეტული სტრატეგიების შემუშავება.

შეფასების საფუძვლად გამოყენებულია ორგანიზაციის მიერ პროექტებისათვის შემუშავებული ლოგიკური ჩარჩო და მასში ჩამოყალიბებული ინდიკატორები (იხ. დანართი 3 – ტექნიკური დავალება).

¹ ადგილობრივი რესურს ცენტრის დაარსება ზემო სვანეთში (თებერვალი, 2006 – მარტი, 2008); ზემო სვანეთის სათემო ინიციატივების გაძლიერება (აპრილი, 2008 – მარტი, 2011); ზემო სვანეთში სათემო ინიციატივების ხელშეწყობა ახალგაზრდებისა და ორგანიზებული ჯგუფების გაძლიერების მეშვეობით (ოქტომბერი, 2011 – სექტემბერი, 2014).

2.

შეფასების ზოგადი სტრატეგია

თეორიული ჩარჩო

პროექტის ზედა დონის შედეგების შეფასება, შეფასების მეთოდოლოგიაში ერთ-ერთ ყველაზე რთულ ამოცანას წარმოადგენს, რადგან რთულია პროგრამის შედეგების გარე ეფექტებისაგან გამიჯვნა და ჩარევით გამოწვეული ეფექტის თვლად ინდიკატორებში გამოსახვა.

კონკრეტული შეფასების ფარგლებში ამ ამოცანას კიდევ უფრო ართულებს, ერთის მხრივ, რეგიონში CTC-ს მუშაობის თემატიკა და, მეორეს მხრივ, CTC-ს პროექტის სამიზნე რეგიონის სპეციფიკა. თემის გააქტიურებისკენ მიმართული პროგრამები კომპლექსურ, გრძელვადიან ინტერვენციებს წარმოადგენს, რომლებიც ეტაპობრივი, ურთიერთმომხდელი, ინკრემენტული ჩარევების განხორციელებას გულისხმობს თემში კულტურული ცვლილებების გამოწვევისათვის. ზემო სვანეთში მუშაობის დაწყების მომენტისათვის სამიზნე რეგიონი მოწყვეტილი იყო საქართველოს სხვა რეგიონებს, არ იყო ინტერნეტ კავშირი, გზა, ფაქტიურად არ არსებობდა არასამთავრობო ორგანიზაციები, არ მუშაობდა დონორი საერთაშორისო ორგანიზაციები. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ ზემო სვანეთში სამოქალაქო სექტორის განვითარება განვიხილოთ არა საქართველოს სხვა რეგიონებთან მიმართებაში, არამედ საკუთარი პროგრესის გათვალისწინებით.

საწყის მდგომარეობასთან მიმართებაში პროგრესის უფრო ზუსტად გაზომვისათვის, ისევე როგორც სათემო განვითარებაზე მიმართული ინტერვენციების სპეციფიკის უკეთ ასახვის მიზნით, შეფასების კონცეპტუალურ ჩარჩოდ გამოყენებულია სამოქალაქო კულტურის განვითარების ეტაპობრივი მოდელი, რომელიც თემში ინდივიდუალურ და ინსტიტუციურ ტრილში გამოწვეული ცვლილებების თანმიმდევრული ფაზების სახით გამოსახვის შესაძლებლობას იძლევა.

შეფასების ფარგლებში გამოყენებული ეტაპების სქემა რამდენიმე თეორიული მოდელის ძირითადი კონცეფციების კომბინირების შედეგად შეიქმნა (Louie, 1996, Cross, Bazron, Dennis, and Isaac, 1989, Orlandi, 1992, Campinha-Bacote, Yahle, and Langenkamp, 1996, Wegner, 1998). გარკვეული სხვაობების მიუხედავად, ყველა ამ მოდელში სათემო განვითარება კულტურული ცვლილების ტრილშია განხილული და რამდენიმე ეტაპის კონტინიუმზე ერთი ეტაპიდან მეორეზე გადანაცვლებას გულისხმობს.

შეფასებაში გამოყენებულია ექვს ეტაპიანი კონტინიუმი, სადაც ეტაპები ორ დიდ კატეგორიაში (ფაზაშია) გაერთიანებული.

სქემა 1:

სათემო განვითარების ეტაპების სქემა (ადაპტირებული ვერსია)

კოგნიტიური ფაზა			აფექტური ფაზა		
ნულოვანი ეტაპი	ცოდნის ეტაპი	გაცნობიერების ეტაპი	სენსიტიურობის ეტაპი	კომპენტენტურობის ეტაპი	სიმწიფის ეტაპი
ინდივიდუალური ქცევის საზოგადოებრივ პროცესებზე ზეგავლენის შესახებ ცოდნის ნაკლებობა	ინდივიდუალური ქცევის მაფორმირებელი ელემენტების ცოდნა, რომლებსაც გავლენა აქვს საზოგადოებრივ პროცესებზე	ინდივიდუალური ქცევის და მისი მაფორმირებელი სხვადასხვა ელემენტის საზოგადოებრივ პროცესებზე ზეგავლენის მნიშვნელოვნების გააზრება, მოტივაციის არსებობა	ცოდნისა და გამოცდილების ინტეგრაცია ინდივიდუალურ და ინსტიტუციურ ქცევაში	რელევანტური ინტერვენციებისა და პრაქტიკის რუტინული გამოყენება	ცოდნისა და გამოცდილების გაღრმავებისა და პრაქტიკის დანერგვა, ინსტიტუციურ კულტურაში ამ პროცესების ინტეგრაცია

კოგნიტიური ფაზა განვითარების კონტინუუმის საწყისი ფაზაა და სამი ეტაპისაგან შედგება.

ნულოვანი ეტაპი: ინდივიდუალური ქცევის საზოგადოებრივ პროცესებზე ზეგავლენის შესახებ ცოდნის ნაკლებობა;

ცოდნის ეტაპი: ინდივიდუალური ქცევის მაფორმირებელი ელემენტების ცოდნა, რომლებსაც გავლენა აქვს საზოგადოებრივ პროცესებზე;

გაცნობიერების ეტაპი: ინდივიდუალური ქცევის და მისი მაფორმირებელი სხვადასხვა ელემენტის საზოგადოებრივ პროცესებზე ზეგავლენის მნიშვნელოვნების გააზრება, მოტივაციის არსებობა ცვლილებების განხორციელებისათვის.

კოგნიტიური ფაზის გამაერთიანებელი მახასიათებელი ის არის, რომ ამ ფაზაზე ძირითადად ხდება თემის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი ინდივიდუალური კომპეტენციების განვითარება და მათი მნიშვნელოვნების გააზრება, თუმცა ნაკლებად ხდება ამ ცოდნის გამოყენება პრაქტიკაში.

განვითარების კონტინუუმზე მეორე ფაზას ე.წ. **აფექტური ფაზა** წარმოადგენს. ამ ფაზაზე გადასვლისას თემის განვითარების დინამიკაში თვისებრივ ცვლილებას წარმოადგენს ის, რომ ხდება კომპეტენციების სისტემური გამოყენება თემის სასარგებლოდ, ქსელების ფორმირება და პრაქტიკის ინტერნალიზაცია კულტურაში.

აფექტური ფაზის ეტაპებია:

სენსიტიურობის ეტაპი: ცოდნის და გამოცდილების ინტეგრაცია ინდივიდუალურ და ინსტიტუციურ ქცევაში;

კომპეტენტურობის ეტაპი: რელევანტური ინტერვენციებისა და პრაქტიკის რუტინული გამოყენება.

სიმწიფის ეტაპი: ცოდნისა და გამოცდილების გაღრმავებისა და გადაცემის პრაქტიკის დანერგვა, ინსტიტუციურ კულტურაში ამ პროცესების ინტეგრაცია.

შეფასების ფარგლებში CTC-ს სამიზნე ჯგუფების პროგრესი შეფასებულია ამ კონტინუუმის გათვალისწინებით.

მეთოდოლოგია

კვლევის მიზნებიდან გამომდინარე, ევალუაციის პროცესში გამოყენებული იქნა, როგორც თვისებრივი ისე რაოდენობრივი მეთოდები.

კვლევის თვისებრივი კომპონენტი განხორციელდა — სიღრმისეული ინტერვიუსა და ფოკუს-ჯგუფის მეთოდების გამოყენებით.

- ◆ ფოკუს-ჯგუფი არის ჯგუფური ინტერვიუს მეთოდი, რომლის დროს ერთდროულად რამდენიმე რესპონდენტთან ერთად ხდება გასაუბრება, რათა მსჯელობისას მოხდეს აზრთა გაცვლა-გამოცვლა. ფოკუს-ჯგუფი ხორციელდება წინასწარ შემუშავებული სადისკუსიო გეგმის მიხედვით. აღნიშნული მეთოდის გამოყენებისას უკეთ ვლინდება რესპონდენტების დამოკიდებულება გარკვეული სოციალური პრობლემებისადმი, მათი ფსიქოლოგიური განწყობები და ემოციური შეფასებები, რომლებსაც, ხშირ შემთხვევაში, თავად რესპონდენტი ვერ აცნობიერებს.
- ◆ სიღრმისეული ინტერვიუ არის მიზანმიმართული საუბარი, რომლის ამოცანაა გაიდით გათვალისწინებულ კითხვებზე გაცემული პასუხების საშუალებით საჭირო ინფორმაციის მიღება. საუბრის მიმართულებას განსაზღვრავს საკვლევი პრობლემა, რომელიც აინტერესებს მკვლევარს. აღნიშნული მეთოდის გამოყენება იძლევა საშუალებას სიღრმისეულად მივიღოთ ინფორმაცია რესპონდენტთა საქმიანობის, განწყობების, შეხედულებებისა და შეფასებების შესახებ.

კვლევის რაოდენობრივი კომპონენტი გულისხმობდა პირისპირ ინტერვიუს მოსახლეობასთან.

- ◆ პირისპირ ინტერვიუ გამოკითხვის ისეთი ფორმაა, როცა ინტერვიუერი უშუალოდ უსვამს შეკითხვებს რესპონდენტს მკაცრად სტრუქტურირებული კითხვარიდან. აღნიშნული სტრატეგია ხასიათდება პასუხის გაცემის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელით, მკვლევარი აკონტროლებს კითხვარის შევსების გარემოებებს და აქვს, საჭიროების შემთხვევაში, რესპონდენტისათვის კითხვების განმარტების ან დაზუსტების შესაძლებლობა.

სამიზნე ჯგუფი დაიყო ორ ძირითად კატეგორიად:

- ◆ დაინტერესებული პირები, რომლებთანაც CTC უშუალოდ თანამშრომლობდა და ახორციელებდა აქტივობებს (სკოლა — დირექტორები, მასწავლებლები, მოსწავლეები, კურსდამთავრებულები, არასამთავრობო ორგანიზაციები, ინდივიდუალური აქტორები, ადგილობრივი ხელისუფლება);
- ◆ მოსახლეობა, რომლებიც CTC ირიბად, ბემოთხსენებული ჯგუფის ცნობიერების ამაღლებისა და სხვადასხვა აქტივობებში ჩართვის გზით მუშაობდა (ბემო სვანეთის 10 ლოკაციის მოსახლეობა).

რაოდენობრივი კომპონენტისათვის შერჩევის ჩარჩოს წარმოადგენდა ლოკაციების მიხედვით მაცხოვრებელთა რაოდენობა. გენერალური ერთობლიობიდან პროპორციული წესით შეირჩა რესპონდენტთა

ქვოტები საცხოვრებელი ადგილის, სქესისა და ასაკის მიხედვით. კვლევის ფარგლებში გამოიკითხა 400 ადამიანი. ცდომილება ზემო სვანეთის ათი ლოკაციისათვის ჯამურად 5%-ს შეადგენს.

თვისებრივი კომპონენტისათვის რესპონდენტების შერჩევა მოხდა პროექტის განმახორციელებელ გუნდთან შეთანხმებით, პარტნიორთა და ბენეფიციართა ერთიანი სიიდან. შერჩევის ძირითად კატეგორიებს თითოეულ ლოკაციაში წარმოადგენდნენ: სკოლის მოსწავლეები, მასწავლებლები, ადმინისტრაცია, თემის აქტიური პირები, სათემო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, ადგილობრივი თვითმმართველობა. თვისებრივი კომპონენტის ფარგლებში მონაწილეობა მიიღო 150-მდე ადამიანმა. (რესპონდენტთა სრული სიისათვის იხილეთ დანართი 2).

საველე სამუშაოების აღწერა და კვლევის შეზღუდვები

საველე სამუშაოები მიმდინარეობდა ორი კვირის მანძილზე, თბილისსა და ზემო სვანეთში. შეფასების ჯგუფი შედგებოდა რვა მკვლევარისაგან, რომლებიც განაწილებულნი იყვნენ ზემო სვანეთის სხვადასხვა ლოკაციაში. თითოეულ ლოკაციაზე არსებული მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის სანდოობის უზრუნველყოფის მიზნით, გამოყენებული იქნა ე.წ. ტრიაანგულაციის მეთოდი, რომელიც თვისებრივი და რაოდენობრივი მონაცემების შეჯერებას გულისხმობს. გამოკითხვის პროცესში ამოღებული ინფორმაციის საფუძველზე რესპონდენტთა საწყისი სია შეივსო დამატებითი ინტერვიუებით.

კვლევის შეზღუდვად შეიძლება განვიხილოთ შეფასების მომენტისათვის ზოგადად საქართველოში პოლიტიზირებული გარემო, რადგან გამოკითხვა განხორციელდა ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების წინ, საარჩევნო კამპანიის პერიოდში. აღნიშნული ფაქტორი განსაკუთრებით ხაიშის და ჭუბერის ლოკაციებზეა აქტუალური, სადაც ინტერვიუზე უარის წილი სხვა ლოკაციებთან შედარებით უფრო მაღალი იყო (ამ ლოკაციების მაცხოვრებელთა განმარტებით, სხვადასხვა ტიპის გამოკითხვები ბოლო დროს ძალიან ხშირია და მათ ნაკლებად ჰქონდათ ინტერვიუში მონაწილეობის სურვილი).

შეფასების პროცესი

შეფასება თავიდანვე დაიგეგმა, როგორც მონაწილეობითი პროცესი, რაც გულისხმობდა CTC-ს თანამშრომლებისა და მენეჯმენტის ჩართულობას მთავარი კითხვების ჩამოყალიბებასა და ინფორმაციის წყაროების იდენტიფიკაციაში, ისევე როგორც შეგროვებული მონაცემების ინტერპრეტაციაში.

ორგანიზაციის მენეჯმენტისა და თანამშრომლების ღიაობამ და შეფასების პროცესში თანამშრომლობისათვის მზაობამ მნიშვნელოვნად გაამარტივა და უფრო საინტერესო და ნაყოფიერი გახადა მონაცემების შეგროვებისა და ინტერპრეტაციის პროცესი.

შეფასების ციკლი ოთხ ძირითად ეტაპს მოიცავდა:

1. **მოსამზადებელ ეტაპზე** შედგა ორი საწყისი საკოორდინაციო შეხვედრა CTC-ს მენეჯმენტთან და თანამშრომლებთან შეფასების მოთხოვნების, კვლევის მეთოდოლოგიის, რესპონდენტთა სიების, ძირითადი და მეორადი წყაროებისა და დეტალური განრიგის შესათანხმებლად. ასევე, ამ ეტაპზე შემუშავდა და

შეთანხმდა ინსტრუმენტები პირველადი და მეორადი მონაცემების შეგროვებისათვის;

2. **მეორადი მონაცემების ანალიზის ეტაპი** გულისხმობდა CTC-ს მიერ მოწოდებული დოკუმენტებისა და სხვა რელევანტური წყაროების კომპილაციასა და დამუშავებას (ეს ეტაპი პირობითადაა გამოყოფილი, რადგან მეორადი წყაროების იდენტიფიცირება და დამუშავება სავსე სამუშაოების ეტაპზეც ხდებოდა);
3. **სავსე სამუშაოების ეტაპზე** განხორციელდა ინტერვიუები CTC-ს თანამშრომლებთან, სამიზნე ჯგუფების წარმომადგენლებთან და პარტნიორებთან. სავსე სამუშაოების მნიშვნელოვან ეტაპს აგრეთვე, წარმოადგენდა მოსახლეობის გამოკითხვა;
4. **ანალიზისა და ანგარიშების ეტაპი** გულისხმობდა პირველადი წყაროების დამუშავებას, ტრაიანგულაციას, ანგარიშის მონახაზის განხილვას CTC-ს მენეჯმენტთან და თანამშრომლებთან და საბოლოო ანგარიშის შემუშავებას.

მეორადი მონაცემები:

ანალიზისათვის შერჩეული დოკუმენტები მოიცავდა CTC-ს საბოლოო ანგარიშებს (პროექტების ფარგლებში), საპროექტო განაცხადებს, ანგარიშების სხვადასხვა დოკუმენტებს (მონაწილეთა სიებს, უკუკავშირის კითხვარებს, მემორანდუმებს, კონტრაქტებს, მონაცემთა ბაზებს) და ცენტრის მიერ შექმნილ პუბლიკაციებს.

მეორადი მონაცემების ანალიზი, აგრეთვე, გულისხმობდა ზოგადად საქართველოსა და CTC-ს სამიზნე რეგიონის — სვანეთის შესახებ არსებული ანგარიშების, ნორმატიული დოკუმენტების დამუშავებასა და CTC-სა და პროექტის ვებ-გვერდების შესწავლას.

პირველადი მონაცემები:

პირველადი მონაცემები პროექტის ბენეფიციარებისაგან, ძირითადად, სიღრმისეული ინტერვიუებისა და ფოკუს ჯგუფების საშუალებით შეგროვდა. რადგან ევალუაციის მიზანს აგრეთვე წარმოადგენდა ზემო სვანეთის რეგიონში სამიზნე თემების განვითარების დინამიკის შესწავლა, შეფასების ფარგლებში განხორციელდა მოსახლეობის გამოკითხვაც.

შეფასების ანგარიშის პირველადი ვერსია განხილულ იქნა დამკვეთი ორგანიზაციის მენეჯმენტთან და პარტნიორებთან. მოწოდებული შენიშვნები და იდეები ინტეგრირებული იქნა შეფასების საბოლოო ანგარიშში.

3.

ოპერაციული კონტექსტი

ცენტრის პროექტები და ინტერვენციის ზოგადი სტრატეგია

CTC-ს ჩარევა სამიზნე რეგიონში სამი თანმიმდევრული პროექტის განხორციელებას გულისხმობდა, რომლებიც თავის მხრივ ცხრაწლიანი ინტერვენციის სამ ძირითად ფაზას ემთხვევა:

ლოკალური რესურსცენტრის დაარსება (2006–2008)

პროექტის მიზანს წარმოადგენდა ადგილობრივი ინიციატივების მხარდამჭერი ინსტიტუციის — რესურს-ცენტრის შექმნა სამიზნე რეგიონში. თვრამეტ თვიანი მუშაობის შემდეგომ ადგილზე დაინტერესებული პირებისა და ცენტრის მონაწილეობით უნდა განხორციელებულიყო მინიმუმ სამი განვითარებაზე მიმართული ინიციატივა. პროექტი გულისხმობდა: ა) სამიზნე რეგიონის მოსახლეობისათვის სერვისების პაკეტის მიწოდებას (ინტერნეტი, კომპიუტერის კურსები, ენის კურსები) მომავალი თანამშრომლობისათვის პოტენციური პარტნიორების, პოტენციური საინიციატივო ჯგუფების ფორმირების, რეგიონში „სითისის“ ცნობადობის გაზრდის ხელშეწყობისათვის და ბ) დაინტერესებულ პირებთან სტარტეგიული დიალოგის ინიცირებას.

ზემო სვანეთის სათემო ინიციატივების გაძლიერება (2008 – 2011)

პროექტის მიზანს წარმოადგენდა ზემო სვანეთის თემის წარმომადგენლების კომპეტენციების განვითარება თემის გასააქტიურებლად და საცხოვრებელი გარემოს გასაუმჯობესებლად (ბიზნეს პროექტები, განვითარებაზე მიმართული პროექტები, კულტურული პროექტები).

ასევე, პროექტის მნიშვნელოვანი პრიორიტეტი იყო თემის აქტივობებში ახალგაზრდობის უფრო მეტად ჩართვა, ადგილობრივი ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა, რეგიონის პრობლემებით, დონორი ორგანიზაციების დაინტერესება.

ზემო სვანეთში სათემო ინიციატივების ხელშეწყობა ახალგაზრდებისა და ორგანიზებული ჯგუფების გაძლიერების მეშვეობით (2011– 2014)

პროექტის მიზანს წარმოადგენდა ლოკალური აქტორებისა და ახალგაზრდული საინიციატივო ჯგუფების შემდგომი გაძლიერება და ორგანიზაციული განვითარების ხელშეწყობა.

პროექტის შეფასების კონკრეტულ ინდიკატორებს წარმოადგენდა: მეორე და მესამე წელს სათემო ინიციატივების რაოდენობის ზრდა, მოქალაქეთა მონაწილეობით ზრდა საჯარო ღონისძიებებსა და დისკუსიებში, „სითისის“ ქვეგრანტორთა რაოდენობის ზრდა, სათემო ინიციატივებში ახალგაზრდების ჩართულობის მაჩვენებლების გაუმჯობესება, ახალგაზრდული კლუბების რაოდენობის ზრდა.

სამივე პროექტი თემის განვითარების თანმიმდევრულ ეტაპებს წარმოადგენს, სადაც ინდივიდუალური კომპეტენციების განვითარების აქტივობებს თანდათანობით ჩაანაცვლებს ორგანიზაციული განვითარების ინტერვენციები და სამოქალაქო სექტორის მდგრადობის ხელშეწყობის სტრატეგიები.

ზოგადი კონტექსტუალური ფაქტორები ეროვნულ დონეზე

CTC-ს ოპერაციული და ინსტიტუციური გარემოს ანალიზისას და ორგანიზაციის სამიზნე რეგიონში მუშაობის შეფასებისას მხედველობაში უნდა მივიღოთ სამი მნიშვნელოვანი კონტექსტუალური ფაქტორი: (1) საქართველოს სამოქალაქო ორგანიზაციების დაბალი რეიტინგი განვითარების საერთაშორისო ინდექსებში (მაჩვენებლები განსაკუთრებით დაბალია რეგიონებში); (2) საზოგადოებრივი და სახელმწიფო ინსტიტუტების თანამშრომლობის დაბალი ხარისხი და ინტენსივობა რეგიონალური/სათემო განვითარების პოლიტიკის შემუშავების პროცესში; და (3) სამოქალაქო კულტურის საკითხების არაპრიორიტეტულობა განვითარების პოლიტიკის დღის წესრიგში.

ორგანიზაციის Freedom House შედარებითი კვლევის შედეგების “Nations in Transit 2012“, თანახმად, რომელიც ცენტრალური ევროპისა ევრაზიის 29 ქვეყანაში ხორციელდება, საქართველოს რეიტინგი დაბალია და უცვლელია 2009 წლიდან. ანგარიშში ნათქვამია, რომ სამოქალაქო საზოგადოების მონაწილეობა პოლიტიკის ფორმირებასა და განხორციელებაში სუსტია, სამოქალაქო საზოგადოების დაფინანსების წყაროები კი შეზღუდული და ხელმისაწვდომია მხოლოდ დიდი და განვითარებული არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის.

სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების მდგრადობაც, შესაბამისად „ჯერ-ჯერობით გადაუწყვეტელ სტრუქტურულ პრობლემას“ წარმოადგენს. USAID-ის მიერ შემუშავებული არასამთავრობო ორგანიზაციების მდგრადობის ყოველწლიური ინდექსი არ აჩვენებს გაუმჯობესებას მდგრადობის არცერთ კომპონენტში ბოლო ათი წლის განმავლობაში. CSRDG-ს მიერ 2010 წელს განხორციელებული კვლევა „სამოქალაქო სექტორი საქართველოში, დინამიკა და ტენდენციები“ აჩვენებს, რომ სიტუაცია კიდევ უფრო რთულია საქართველოს რეგიონებში.

დასაქმების შესაძლებლობების ნაკლებობა, რეკრუციის, განათლებისა და კულტურის ინფრასტრუქტურის განუვითარებლობა იწვევს მოსახლეობის რაოდენობის შემცირებასა და მოსახლეობაში ახლავაზრდათა წილის კლებას რეგიონებში. ეს სიტუაცია თავისმხრივ ხსნის სამოქალაქო სექტორის ნაკლებ აქტიურობასა და ეფექტურობას რეგიონებში. ამ ფონზე საგანგაშოა, რომ რეგიონალური განვითარების სტრატეგიებში ჯერ-ჯერობით ნაკლები ყურადღება ექცევა სამოქალაქო კულტურის განვითარების საკითხს.

ახალი ტენდენციები და შესაძლებლობები

2012 წლის მიწურულს, საპარლამენტო არჩევნების შედეგად, საქართველოში პოლიტიკური სტრუქტურა მნიშვნელოვნად შეიცვალა — საპარლამენტო უმრავლესობა ოპოზიციური ძალით დაკომპლექტდა, რასაც შედეგად მოჰყვა სახელმწიფო პოლიტიკაში ახალი პრიორიტეტების გამოყოფა და პოლიტიკის დღის წესრიგში ახალი საკითხების წამოწევა.

ახალ პოლიტიკურ დისკურსში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს სოფლის მეურნეობის განვითარება, რეგიონალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია და ადგილობრივი თვითმმართველობის მოდელის სრულყოფა. შესაბამისად, დაგეგმილია სოფლის განვითარების პროგრამების ინვესტირების გაზრდა და მიმდინარეობს მუშაობა რეგიონალური განვითარებისა და რეგიონალური მოწყობის რიგი კონცეპტუალური მოდელების ამოქმედებაზე. 2014 წლიდან საქართველოში თვითმმართველობის შესახებ კანონში შეტანილი ცვლილებების თანახმად, იზრდება ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლებამოსილებები, იქმნება ახალი შესაძლებლობები მუნიციპალური პოლიტიკის ფორმირებაში ადგილობრივი თემის როლის გაძლიერებისათვის.

ერთვნივ დონეზე მეორე მნიშვნელოვან ინოვაციას, რომელიც ზემო სვანეთში CTC-ს მიერ განხორციელებული ინტერვენციებს ეხმიანება, არის განათლების სფეროს განვითარების გრძელვადიანი სტრატეგიის შემუშავება. განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ათწლიანი სტრატეგია, სხვა მნიშვნელოვან კომპონენტებთან ერთად, გულისხმობს სისტემის დეცენტრალიზაციის ხელშეწყობას, სკოლის მართვის მექანიზმების სრულყოფას, სოფლად სკოლის, როგორც თემის კულტურული და საგანმანათლებლო ცენტრის ფორმირების ხელშეწყობას, სკოლაში სამოქალაქო განათლების კომპონენტის გაძლიერებას, მოსწავლეთა თვითმმართველობისა და კლუბების განვითარების ხელშეწყობას. ასევე, მნიშვნელოვან სიახლეს წარმოადგენს სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს მიერ ახალგაზრდობის არაფორმალური განათლების სტრატეგიის ჩამოყალიბება.

სახელმწიფო და რეგიონალურ დონეზე თემის გაძლიერებისაკენ მიმართული ეს და სხვა ინიციატივები ჯერ-ჯერობით მხოლოდ კონცეპტუალური მოდელების სახით არსებობს, თუმცა საინტერესო ახალ შესაძლებლობებს ქმნის CTC საქმიანობის ეფექტურობისა და ინტერვენციების მდგრადობის გაზრდისათვის, ისევე როგორც თემის განვითარებისაკენ მიმართული თანამშრომლობის თვისებრივად ახალ დონეზე ასაყვანად.

**სამიზნე
რეგიონი –
სვანეთი**

მესტიის მუნიციპალიტეტი გეოგრაფიული მდებარეობით და ბუნებრივი პირობებით კომპლექსური რეგიონია. CTC-ს რეგიონში მუშაობის დაწყებისათვის რეგიონში ხელმიუწვდომელი იყო ინტერნეტი, მოუწესრიგებელი იყო მესტიაში მიმავალი გზა. სოფლების ნაწილი ნახევარი წლის განმავლობაში მოწყვეტილი იყო ცენტრს.

ბოლო წლების განმავლობაში მესტიაში მნიშვნელოვანი სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩატარდა, აშენდა ადგილობრივი აეროპორტი და სამთო-სათხილამურო ტრასები. თუმცა, ტურისტების ნაკადის ზრდის ფონზე, მესტიის მუნიციპალიტეტი კვლავ რჩება მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშე. მოსახლეობის უმეტესობა სოფლად ცხოვრობს. ბუნებრივი კატასტროფების მაღალი რისკი, ხანგრძლივი ზამთარი, სოფლად დასაქმების დაბალი მაჩვენებლები, მოუწესრიგებელი შიდა გზები რეგიონიდან მიგრაციას განაპირობებს. სვანეთის ტურიზმის ცენტრის მონაცემებით, ბოლო წლებში კვლავ მაღალია ახალგაზრდობის

მიგრაცია ქვეყნის ფარგლების გარეთ და მცირდება ადგილობრივი მოსახლეობის ბუნებრივი მატების საღდო. რეგიონიდან მიგრაციას ხუდონჰესზე დაგეგმილმა სამუშაოებმაც დიდი ბიძგი მისცა.

მესტიის მუნიციპალიტეტის მონაცემებით (www.mestia.ge), მუნიციპალიტეტში 15677 ადამიანი ცხოვრობს. მუნიციპალიტეტის სოფლები დაყოფილია 16 ტერიტორიულ ორგანოდ. მე-17 ტერიტორიული ორგანოა დაბა მესტია. დაბის მცხოვრებთა რაოდენობაა 2916, სოფლებისა კი — 12761. მუნიციპალიტეტში 796 აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული პირი ცხოვრობს. მოსახლეობის 99,4%-ს ეთნიკური ქართველები შეადგენენ.

ზემო სვანეთის ეკონომიკა ძირითადად სოფლის მეურნეობაზეა დამოკიდებული მესტიის მუნიციპალიტეტში წამყვანი სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობებია: მეცხოველეობა, კარტოფილისა და ხილის მოყვანა, თივის შეგროვება და მეფუტკრეობა. მიწის ფონდი 3044,5 ჰა-ს შეადგენს, ხოლო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების ფართობი — 94319 ჰა-ს, რომელთაგან 1209 ჰა სახნავია, 2064 ჰა — სათიბი, საძოვრებს კი არსებული მიწის ფართობის 96% — 90820 ჰა — უჭირავს. კერძო საკუთრებაშია 1209 ჰა.

მესტიის მუნიციპალიტეტის მცხოვრებთა 99%-ზე მეტს მცირე ფერმერები შეადგენენ. ზემო სვანეთში სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის უმეტეს ნაწილს ფერმერული მეურნეობები აწარმოებენ. სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობიდან მოსახლეობა ძალიან ცოტა შემოსავალს იღებს, რაც ერთ ოჯახზე წელიწადში საშუალოდ 300-400 ლარს არ აღემატება. მოსახლეობის უმეტესი ნაწილის სურსათით უზრუნველყოფა და შემოსავალი ძირითადად მის საკუთრებაში არსებულ მიწის ფართობზე განხორციელებულ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაზეა დამოკიდებული.

4

ძირითადი მიზნები — ადგილობრივი აქტორების გაძლიერება და სამოქალაქო ჩართულობის გაზრდა

რაოდენობრივი ინდიკატორები და სტატისტიკა

ამ მიმართულების ფარგლებში ორგანიზაციის ძირითადი საქმიანობა გულისხმობდა: პირველი პროექტის (ფაზის) ფარგლებში, მესტიის რესურს ცენტრის დაარსებას, სადაც ყველა დაინტერესებული პირისათვის ხელმისაწვდომი იქნებოდა ინტერნეტი და კომპიუტერული მომსახურება, ასევე, სივრცე საერთო პრობლემებისა და ინიციატივების განსახილველად და შეხვედრების მოსაწყობად.

ინდივიდუალური მომსახურების გარდა, ორგანიზაციის სტრატეგია სამიზნე რეგიონში სხვადასხვა ტრენინგებისა და კონსულტაციების ორგანიზებასაც მოიაზრებდა. პარალელურად, რესურს-ცენტრში ეწყობოდა სხვადასხვა სახის კონფერენციები, შეხვედრები და დისკუსიები. შექმნილი უნარ-ჩვევების პრაქტიკაში გამოყენების ხელშესაწყობად ადგილობრივ საინიციატივო ჯგუფებსა და ორგანიზაციებს შესაძლებლობა ჰქონდათ, მონაწილეობა მიეღოთ სხვადასხვა საგრანტო კონკურსებში და განხორციელებინათ პროექტები თემისათვის აქტუალურ საკითხებზე.

მიმართულების ფარგლებში განხორციელებული საქმიანობის პირველადი შედეგები:

მიმართულების ფარგლებში განხორციელებული საქმიანობის პირველადი შედეგები:

მესტიის მუნიციპალიტეტში მუშაობის სამივე ეტაპზე (2006-2014) კომპიუტერული მომსახურება 3000-ზე მეტმა ბენეფიციარმა გამოიყენა, პროგრამის საწყის ეტაპზე კომპიუტერული კურსებითა და საინფორმაციო ტექნოლოგიებში ინდივიდუალური კონსულტაციებით 100-ზე მეტმა ადამიანმა ისარგებლა.

ცენტრის ბაზაზე ორგანიზებულ შეხვედრებსა და დისკუსიებში 500-ზე მეტი ადგილობრივი მოსახლე ჩაერთო, ხოლო CTC-ის მიერ ორგანიზებულ ტრენინგებსა და კონსულტაციებში (ინგლისურის კურსი, პროექტის მართვა, სოციალური მედია, და სხვა საკითხები) 2900-მდე ადამიანმა მიიღო მონაწილეობა (ახალგაზრდებისა და სკოლების წარმომადგენლების ჩათვლით).

CTC-ს დაფინანსებით განხორციელდა ბეთქელის რეაბილიტაცია 55000 ლარის ფარგლებში, CTC-ის მიერ საგრანტო პროექტების ფარგლებში ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებზე სათემო ინიციატივების განსახორციელებლად გაიცა 76 ათასამდე ლარი 20-მდე სხვადასხვა პროექტისათვის.

სამიზნე რეგიონში ორგანიზებული დონორთა კონფერენციებისა და CTC-ს ოფისში გამართული 60-ზე მეტი შეხვედრის შედეგად, სვანეთში პარტნიორული საქმიანობის განხორციელებით სვანეთის ფარგლებს გარეთ რეგისტრირებული 20-ზე მეტი ორგანიზაცია დაინტერესდა.

საქმიანობის ეფექტი ძირითადი ინდიკატორების მიხედვით:

შეფასების შედეგები აჩვენებს, რომ პროგრამის ფარგლებში სიტისის მიერ შედეგის გასაზომად გამოყენებული ყველა რაოდენობრივი ინდიკატორი მიღწეულია:

ინდიკატორი 1: სამიზნე რეგიონში არსებობს მოქმედი არასამთავრობო ორგანიზაციები და ადგილობრივი საინიციატივო ჯგუფები.

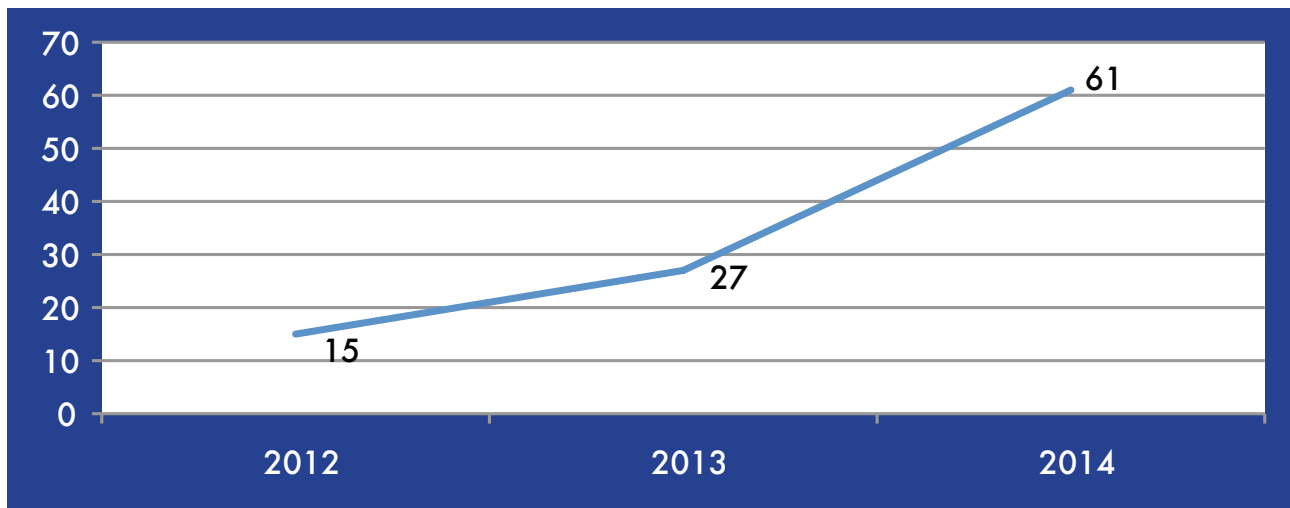
ზემო სვანეთის რეგიონში შეფასების მომენტისათვის ათი მოქმედი არასამთავრობო ორგანიზაცია და ერთი საინიციატივო ჯგუფია (ორგანიზაციების რაოდენობის ცვლილების დინამიკა მოცემულია დანართში №1)

ინდიკატორი 2: CSO-ბის მიერ სათემო მობილიზაციის ინიციატივების რაოდენობა (პროექტის ფარგლებში) და მის გარეთ იზრდება.

„სიტისის“ პროგრამის ფარგლებში 2008-2011 წლების ფარგლებში დაფინანსდა 7, ხოლო 2011-2014 წლებში 9 სათემო პროექტი, დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში ბოლო სამი წლის განმავლობაში ადგილობრივი ორგანიზაციების აქტივობის დინამიკა ზრდადია.

სქემა 2:

CSO-ბის სათემო მობილიზაციის მიზნით ჩატარებული საზოგადოებრივი შეხვედრების რაოდენობა წლების მიხედვით (2012-2014)

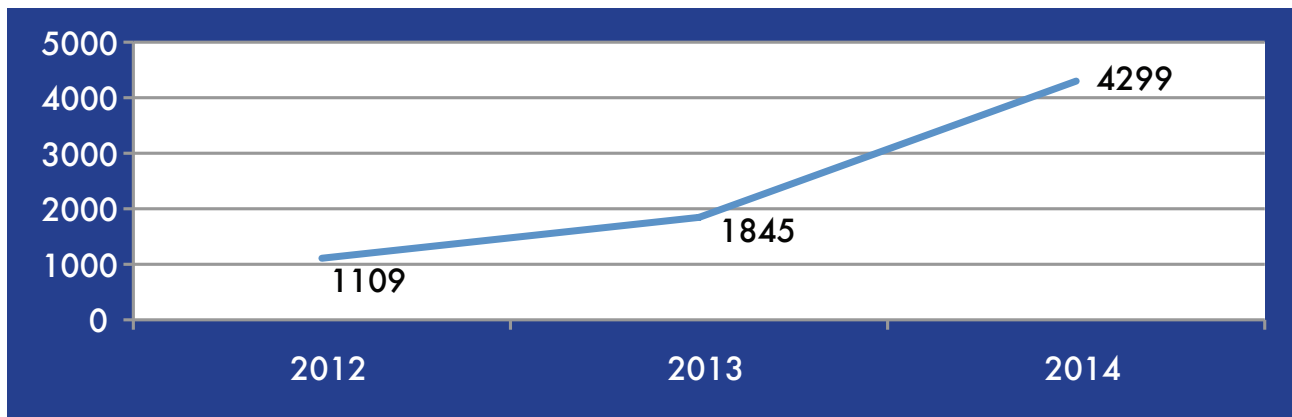

ინდიკატორი 3: მოსახლეობის ჩართულობის მაჩვენებლები საჯარო დისკუსიებსა და ღონისძიებებში ყოველწლიურად იზრდებოდა მინიმუმ 10%-ით.

დაფინანსებული პროექტების ფარგლებში არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ მოწყობილ დისკუსიებსა და ღონისძიებებში მონაწილეთა საერთო რაოდენობა მუდმივად იმატებს. ბოლო სამი წლის დინამიკა მიუთითებს, რომ წლიდან წლამდე მაჩვენებელი 10%-ზე გაცილებით მეტი წილით იზრდება.

სქემა 3:

CSO-ბის მიერ სათემო მობილიზაციის ინიციატივებში ჩართული ადამიანების რაოდენობა წლების მიხედვით (2012-2014)

შეფასების თვისებრივი კომპონენტის ძირითადი მიგნებები:

სამიზნე სოფლებში მოსახლეობასთან, აქტიურ პირებთან, სკოლისა და თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან, სტუდენტებთან, აგრეთვე თავად არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შეხვედრის შედეგები მიუთითებს იმაზე, რომ CTC-ს მნიშვნელოვანი წვლილი აქვს შეტანილი ადგილზე სამოქალაქო ინიციატივებისა და ჯგუფების მხარდაჭერის მიმართულებით. რესპონდენტები CTC-ს აღიქვამენ, როგორც „დამაკავშირებელ რგოლს“, „ნოვატორს“, ძირითად დამხმარეს ახალი იდეების განხორციელების საქმეში.

„სიტისის“ ამ მიმართულებით მუშაობის ძირითად მიღწევებად შეიძლება ჩაითვალოს:

- ◆ ადგილობრივი მოსახლეობის კომპეტენციების განვითარება სათემო ინიციატივებისათვის;
- ◆ ზემო სვანეთის მოსახლეობის მიერ სათემო ინიციატივების მნიშვნელოვნების გააზრება მუნიციპალიტეტის განვითარების კონტექსტში;
- ◆ სათემო ინიციატივებში ჩართული ჯგუფებისა და ორგანიზაციების, ისევე როგორც მათი პარტნიორი ინსტიტუციების კონსტრუქტული მიდგომა სათემო ჯგუფების სამომავლო განვითარების საკითხთან დაკავშირებით;
- ◆ გამოკვეთილი ხედვა ზემო სვანეთის რეგიონის პრობლემებთან დაკავშირებით.

თუმცა, კვლავ გამოწვევად რჩება შემდეგი საკითხები:

რეგიონში არსებული სათემო ორგანიზაციები ორგანიზაციული განვითარების თვალსაზრისით უმეტესად საწყის ეტაპზე იმყოფებიან;

სათემო ორგანიზაციების მართვაში და გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში ამ ეტაპისათვის შედარებით ნაკლებად არიან ჩართული ახალგაზრდები;

რეგიონში მიმდინარე რეფორმების ფონზე მნიშვნელოვანია სათემო ორგანიზაციების სწორი პოზიციონირება განვითარების უფრო ფართო ინტერვენციების კონტექსტში და კომპეტენციების გაძლიერება ქსელური მუშაობის განსახორციელებლად.

ეფექტი ინდივიდუალურ დონეზე:

პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლების შედეგად მოსახლეობაში გაუმჯობესდა კომპეტენციები სათემო ინიციატივების დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის

სამიზნე რეგიონში ცხრაწლიანი მუშაობა სამოქალაქო ცნობიერებისა და თემის გააქტიურების მიმართულებით სამ თანმიმდევრულ პროექტს (ეტაპს) მოიცავდა, რომელთაგან პირველი ორი ეტაპი (2006-2011), ძირითადად, ინდივიდუალური კომპეტენციების განვითარებასა და ადგილზე ადამიანური კაპიტალის შექმნას ისახავდა მიზნად, ხოლო მესამე ეტაპი — ინსტიტუციური გარემოს განვითარებას (2011-2014). სამივე ეტაპზე საინიციატივო ჯგუფებთან და ორგანიზაციებთან მუშაობის ძირითად ინსტრუმენტებს, ერთის მხრივ, ტრენინგები და კონსულტაციები, ხოლო, მეორეს მხრივ, საგრანტო კონკურსები წარმოადგენდა. ამ ორი ინსტრუმენტის კომბინირებით შესაძლებელი გახდა ე.წ. პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლის მოდელის განხორციელება, სადაც ადგილობრივი ჯგუფები პროექტების განხორციელების გზით განამტკიცებდნენ თეორიულ ცოდნასა და უნარებს. ასევე მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს წარმოადგენდა გამოცდილების გაზიარების, სასწავლო ვიზიტების კომპონენტი.

შემფასებელთა ჯგუფთან საუბრისას ადგილობრივი საინიციატივო ჯგუფებისა და ორგანიზაციების წარმომადგენლები აღნიშნავდნენ, რომ CTC-სა და მესტიის რესურს ცენტრთან თანამშრომლობის პროცესში მათ შეიძინეს ისეთი უნარები, რომლებიც ადრე საერთოდ არ ჰქონდათ — მაგალითად, პროექტის წერა. აგრეთვე, ამ პროცესში მათ განუვითარდათ პრობლემის იდენტიფიკაციის, ეფექტური კომუნიკაციის, ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევები.

ბენეფიციარები აცნობიერებენ თვითგანვითარების მნიშვნელობას და დასახული აქვთ ამოცანები კომპეტენციების შემდგომი განვითარებისათვის

რესპონდენტები, აგრეთვე, აღნიშნავდნენ, რომ პროექტებზე მუშაობის პროცესი გულისხმობდა თვითგანვითარებას, თვითსწავლას.

...სიტისიმ მიმართულება მოგვცა და სხვადასხვა კუთხით დაგვანახა ამ საქმიანობის [სათემო ინიციატივების] მნიშვნელობა. როგორ უნდა დაელაპრაკო მოსახლეობას — ეს თემა გაშალა. ასევე, მუშაობის

პროცესში სვანეთზეც ბევრი ახალი ინფორმაცია მოვიძიე და შევისწავლე, თვითძიება და თვითგანვითარება ძალიან მნიშვნელოვანია ამ საქმეში...

სათემო ორგანიზაციის წევრი, მესტია

სათემო ორგანიზაციის წარმომადგენლები, შემფასებლებთან საუბრისას, ღიად საუბრობენ იმ გამოწვევებზეც, რომლებიც მნიშვნელოვნად მიაჩნიათ თვითგანვითარებისათვის. მაგალითად, მათ მნიშვნელოვნად მიაჩნიათ უცხო ენის კომპეტენციის გაძლიერება, ასევე, მოსახლეობის მობილიზაციის ეფექტური სტრატეგიების დაუფლება, დოკუმენტაციის წარმოებისა და ფინანსური მართვის კომპეტენციების შემდგომი განვითარება.

ცვლილებები ინსტიტუციურ დონეზე:

მოსახლეობა მნიშვნელოვნად მიიჩნევს არასამთავრობო და სათემო ორგანიზაციების საქმიანობას მუნიციპალიტეტისა და თემების განვითარებისათვის

ადგილობრივი თემის, ისევე როგორც ადგილობრივი თვითმმართველობის, წარმომადგენელთა — სოფლის რწმუნებულთა, გამგებლისა და საკრებულოს თავმჯდომარის მონაცემებით, მუნიციპალიტეტში არსებული მწვავე პრობლემების ფონზე (გზები, უმუშევრობა, მოუწესრიგებელი ინფრასტრუქტურა) არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ განხორციელებული ყოველი პროექტი ძალიან მნიშვნელოვან კონტრიბუციას წარმოადგენს.

არ არსებობს სფერო, რომელშიც არ იქნება საჭიროება არასამთავრობო სექტორის. მოდის არასამთავრობო სექტორიდან მოტივაცია და იდეები და ეს იწვევს გამოცოცხლებას, ამ მხრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებს მეტი დროც აქვთ და რესურსიც.

მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგებელი

ჩვენს სოფელში საკვირაო სკოლა ერთუბიანობაზე მუშაობს და პატარა ფინანსური რესურსიც კი ძალიან მნიშვნელოვანია. ინტელექტუალური კუთხითაც...

სათემო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, ლატალი

ეს გარემოება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ ფონზე, რომ ზემო სვანეთში არასამთავრობო სექტორის განვითარება უფრო გვიან დაიწყო, ვიდრე საქართველოს სხვა რეგიონებში. იმ ეტაპისათვის, როდესაც CTC-მ მუშაობა დაიწყო ზემო სვანეთში, არასამთავრობო სექტორის იმიჯი საზოგადოებაში მაღალი არ იყო. შესაბამისად, მოსახლეობის ნდობის დამსახურება ძალიან რთულ ამოცანას წარმოადგენდა. შეფასება აჩვენებს, რომ CTC-მ ამ მიმართულებით დიდ წარმატებას მიაღწია, თუმცა კვლავ მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება თემის აქტიური ჩართულობა სამოქალაქო აქტივობებში.

სათემო ორგანიზაციები საჭიროდ მიიჩნევენ გრძელვადიან სისტემურ ტექნიკურ დახმარებას ორგანიზაციული მდგრადობის უზრუნველსაყოფად

რესპონდენტთა მონაცემებით, CTC-ს რეგიონში მუშაობის მანძილზე ბევრი საჭირო ინტერვენცია განხორციელდა, წარმატებული ადგილობრივი ორგანიზაციების მაგალითებად სახელდება ახალგაზრდული ორგანიზაცია ფარში „გავაძლიეროთ სოფლად ახალგაზრდები“, სვანეთის ტურიზმის ცენტრი, არასამთავრობო ორგანიზაციები ლატალში, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ დისკუსიებსა და ინტერვიუებში მონაწილე რესპონდენტები გაცილებით უფრო მარტივად იხსენებენ ცალკეულ ინიციატივებს, ვიდრე ამ ინტერვენციებთან დაკავშირებული კონკრეტული ორგანიზაციების სახელებს.

ზოგადად, რესპონდენტების აზრით, სათემო ინიციატივების ფორმირების კუთხით CTC-ს საქმიანობა ძალიან წარმატებულ სტარტად შეიძლება ჩაითვალოს, თუმცა რამდენიმეწლიანი ორგანიზაციული ისტორია მაინც არასაკმარისია მკაფიოდ გამოკვეთილი მისიის, ცნობადობისა და ეფექტის მქონე ორგანიზაციების ფორმირებისათვის და ამ მხრივ ძალიან მნიშვნელოვანია ახლადშექმნილი ორგანიზაციებისათვის ტექნიკური დახმარების გახანგრძლივება, ისევე როგორც დონორების კოორდინირებული პოლიტიკა სათემო ინიციატივების მხარდაჭერისათვის.

...ეს არის რესურსების დეფიციტიც. ჩამოყალიბდა ორგანიზაცია, მაგრამ ფულადი რესურსები არ არის. ყველაფრის განვითარებას სჭირდება ფული.

ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი, მესტია

რესპონდენტები იმასაც აღნიშნავენ, რომ ადგილობრივი მოსახლეობის მობილიზება რთულია, თუ ისინი ამ საქმიანობის პირდაპირ, მატერიალურ ეფექტს არ ხედავენ. განსაკუთრებულ გამოწვევად არასამთავრობო ორგანიზაციებს მიაჩნიათ ის, რომ საშუალო ასაკის მოსახლეობაში (რომელთა შორის დასაქმების მაჩვენებლები უფრო მაღალია), აგრეთვე მაღალია ამგვარ ღონისძიებებში მონაწილეობის ალტერნატიული ღირებულებაც (სასოფლო სამუშაოები, დროებითი დასაქმება მშენებლობაზე და ა.შ.).

ამ ტენდენციას რაოდენობრივი კვლევის (მოსახლეობის გამოკითხვის) შედეგებიც ადასტურებს, სადაც ჩანს, რომ არასამთავრობო სექტორთან თანამშრომლობის თვალსაზრისით მდგრადობითი სქესის წარმომადგენლები უფრო აქტიურები არიან, ვიდრე მამაკაცები (დანართი 1, სქემა 20), ასევე, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა უფრო ინტენსიურია მესტიაში, ვიდრე სოფლებში.

არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები აღნიშნავენ, რომ ინიციატივების მდგრადობის უზრუნველსაყოფად მნიშვნელოვანია სახელმწიფო სექტორთან, ისევე როგორც დონორებს შორის მეტი კოორდინაცია.

ვფიქრობ, შემაფერხებელია სახელმწიფო პოლიტიკა – ჩერდება პროექტი და ყველაფერი ჩერდება. ანუ თვითმმართველობა და სახელმწიფო უნდა უყურებდეს ამ პროექტებს, რომ განაგრძონ.

ადგილობრივი თემის წარმომადგენელი

სათემო ორგანიზაციებში არსებობს გამოწვევები ორგანიზაციული ეფექტურობის გაზრდისათვის

სათემო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, შემფასებელ გუნდთან საუბარში სათემო ორგანიზაციების განვითარების შემაფერხებელ რამდენიმე შიდა ორგანიზაციულ ფაქტორსაც ასახელებენ:

მაგალითად, მათი აზრით, ხშირ შემთხვევაში რთულია თბილისში დონორთან კომუნიკაცია უცხო ენის ნაკლებად ცოდნის გამო. ასევე, არსებობს ტექნიკური ბარიერები ინფორმაციისა და დოკუმენტაციის მიმოცვლის პროცესში.

„პრობლემაა დოკუმენტაციის ჩატანა თბილისში, რასაც ორგანიზაციები მოითხოვენ. მაგალითად, ხვალ უნდა იყოს თბილისში ბეჭედი და საბუთი, ვერ ვაგზავნი დროზე, 500 კილომეტრის გავლა რთულია“.

თემის აქტიური წევრი, ხაიში

ასევე, ორგანიზაციებს მნიშვნელოვან ამოცანად მიაჩნიათ ახალგაზრდა კადრების მოზიდვა და, ზოგადად ახალგაზრდობის როლის გაძლიერება თემის განვითარების პოლიტიკის ფორმირებისა და განხორციელების პროცესში, რაც ახალ მუხტს და ენერჯიას შემოიტანს ორგანიზაციაში.

ახალგაზრდული პოლიტიკა, ახალგაზრდული თვითმმართველობა, „ახალგაზრდების მერი“... ამ თვალსაზრისით – ახალგაზრდობის პოლიტიკაში ჩართულობაზე ცოტა რამ გაკეთდა. ჩვენც სხვა მიმართულებით ვწერდით პროექტებს, ალბათ შეცდომები დაგუშვით, რომ ვიზუალურად მეტი შედეგები გვეჩვენებინა.

არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, ლატალი

ახალგაზრდების სათემო ორგანიზაციებში ჩართვას ის პრაქტიკული დანიშნულებაც აქვს, რომ, მაღალი ალტერნატიული ღირებულების პირობებში, უფროს მოსახლეობას უჭირს არასამთავრობო ორგანიზაციის საქმიანობაში ენერჯიის სრულად ჩადება, რადგან სხვაგანაც მუშაობენ (მაგალითად, მასწავლებლად სკოლაში), **„ახალგაზრდები ამ მხრივ უფრო მეტი ენთუზიაზმითა და ენერჯით გააკეთებენ საქმეს“**. გარდა ამისა, ახალგაზრდების ჩართვა არასამთავრობო ორგანიზაციებში მათ დასაქმებასაც შეუწყობს ხელს — შეფასების გუნდის მიერ ჩატარებული მოსახლეობის გამოკითხვის მონაცემებით ახალგაზრდათა (24 წლამდე) დასაქმების მაჩვენებლები 20%-ს არ აღემატება და მნიშვნელოვნად

დაბალია სხვა ასაკობრივი ჯგუფების დასაქმების მაჩვენებლებზე (დანართი 1, სქემა ნ).

დაინტერესებულ მხარეებს აქვთ ხედვა სათემო ინიციატივებში მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდისათვის და თანამშრომლობის გაძლიერებისათვის

გამოკითხვის შედეგების თანახმად, სოფლის მოსახლეობის 10% აღნიშნავს, რომ უთანამშრომლო არასამთავრობო ორგანიზაციასთან, მესტიაში ეს მაჩვენებელი 20%-ის ტოლია. თუ გავითვალისწინებთ იმ სასტარტო მდგომარეობას, რომელიც CTC-ს რეგიონში შემოსვლისას დახვდა, ეს შედეგები წარმატებად შეიძლება ჩაითვალოს, თუმცა ისიც ნათელია, რომ არასამთავრობო ორგანიზაციების ცნობადობისა და მოსახლეობის გააქტიურების მიმართულებით რეგიონში კიდევ ბევრია გასაკეთებელი, განსაკუთრებით სოფლებში, სადაც გამოკითხვის მონაცემებით, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის პრაქტიკა უფრო ნაკლებია.

არასამთავრობო ორგანიზაციების საქმიანობაში თემის ნაკლებ ჩართულობას რესპონდენტები ხშირად მოსახლეობის მწვავე სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემებს უკავშირებენ:

3000 მოსახლიდან ათას სამასი არის სოციალურად გაჭირვებული, იმ სოციალურად გაჭირვებულ ფენაში ის ადამიანი ფიქრობს, რომ თავი ირჩინოს.

ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი, მესტია

სამოქალაქო სექტორი არის იქ სადაც არის საშუალო ფენა. საშუალო ფენა რომ იყოს იქ საჭიროა სახელმწიფოს ნება, იქამდე მივედით ისევ...

თემის აქტიური წევრი, ხაიში

აღსანიშნავია, რომ ამ პრობლემას სათემო ორგანიზაციები და ადგილობრივი თვითმმართველობა კონსტრუქტულად უყურებენ და აყალიბებენ კონკრეტულ სტრატეგიებს მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდისათვის:

მნიშვნელოვანია არასამთავრობო ორგანიზაციების **ინიციატივების დაკავშირება მოსახლეობის ყველაზე მწვავე პრობლემებთან ან ძალიან კონკრეტულ ინტერესებთან**. რადგან მოსახლეობას ჯერ უჭირს ყოველდღიური ყოფითი პრობლემებიდან აბსტრაგირება. რთულია აბსტრაქტული იდეებით საზოგადოების დაინტერესება,

მნიშვნელოვანია **ახალგაზრდულ პროექტებთან სინერგია**, რადგან მოსახლეობის ის ჯგუფი, რომელიც ახალგაზრდული პროექტების მონაწილეთა მშობელია, უფრო აქტიურად ერთვება.

არასამთავრობო ორგანიზაციების როლის დაკონკრეტებას ხელს შეუწყობს **მუნიციპალური და თემის განვითარების მკაფიო პოლიტიკის, სტრატეგიული ხედვის არსებობა**, რომელიც ჯერჯერობით ფორმირების

პროცესშია. ამგვარი სტრატეგიის არსებობა ხელს შეუწყობდა სხვადასხვა ინსტიტუციებს შორის თანამშრომლობის მჭიდრო ქსელების აგებასა და ამ ქსელში არასამთავრობო ორგანიზაციების როლის მკაფიოდ წარმოდგენას. მუნიციპალიტეტის გამგებელი და სოფლის რწმუნებულები აღნიშნავენ, რომ ამგვარი სტრატეგიის არსებობა ადგილობრივი თვითმმართველობის მუშაობის პრიორიტეტს წარმოადგენს და ამ მხრივ უკვე დაწყებულია მუშაობა.

მუნიციპალიტეტის განვითარების კონტექსტში არასამთავრობო/სათემო ორგანიზაციები კონკრეტული ფუნქციის განმახორციელებლად მოიაზრებიან

თვითმმართველობასთან დიალოგში იკვეთება ორი ფუნქციური ნიშა არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის მუნიციპალიტეტის განვითარების გრძელვადიან სტრატეგიაზე მუშაობის კონტექსტში:

პირველი ამგვარი ნიშა **არაფორმალური განათლებაა**: რადგან მუნიციპალიტეტში არ არსებობს უმაღლესი საგანმანათლებლო სასწავლებლები, სათემო ორგანიზაციების ეს ფუნქცია კიდევ უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს. თემის აქტიური წევრების, ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლების აზრით, მნიშვნელოვანია ეკონომიკურ საკითხებზე მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება სხვადასხვა საგანმანათლებლო ღონისძიებებისა და პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლების გზით. შეთავაზებული საგანმანათლებლო პროგრამები უნდა იყოს მრავალფეროვანი და იცვლებოდეს მოსახლეობის საჭიროებების გათვალისწინებით.

ტრენინგ-ცენტრების გახსნაა მნიშვნელოვანი. არა პერმანენტულად, არამედ როცა გჭირდება ხელი მიგიწვდებოდეს ინფორმაციაზე, მეტი ტრენინგებია საჭირო სოფლის მეურნეობის საკითხებზე. მოსახლეობა ჯერ-ჯერობით არ აღიქვამს სოფლის მეურნეობას, როგორც ეკონომიკური სარგებლის მომტან საქმიანობას.

სოფლის რწმუნებული, მესტიის მუნიციპალიტეტი

არასამთავრობო ორგანიზაციების საქმიანობის მეორე მნიშვნელოვანი მიმართულება **ინფორმაციის შეგროვება და მონიტორინგია**. ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები მიიჩნევენ, რომ რელევანტური მუნიციპალური პოლიტიკის შემუშავებისათვის ამ მიმართულებით ძალიან ბევრი სამუშაოა ჩასატარებელი, თუმცა ამ მხრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებში რესურსი ამ ეტაპისათვის გაძლიერებას საჭიროებს.

კერძოდ, არასამთავრობო სექტორში ნაკლებად არის განვითარებული კვლევისა და მონიტორინგის კომპეტენციები, რომლებიც ძალიან მნიშვნელოვანია ამ ტიპის საქმიანობის განსახორციელებლად.

ადგილობრივ ხელისუფლებასა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს უფრო კარგად აქვთ გააზრებული საერთო პრობლემები და პრიორიტეტები

2008-2011 წლების CTC-ს პროექტის შეფასების ანგარიშში აღნიშნულია, რომ საზოგადოებას საკმაოდ ზედაპირული წარმოდგენა აქვს ზოგადად მუნიციპალიტეტში და კონრკეტულ თემებში არსებული საერთო პრობლემების შესახებ. მოცემული შეფასების ფარგლებში არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და თვითმმართველობის წარმომადგენლებმა პრობლემების გაცილებით ფართო სპექტრზე ისაუბრეს და ამ პრობლემებზე მუშაობისას თანამშრომლობის აუცილებლობას გაუსვეს ხაზი. კერძოდ, შეფასებაში ჩართული დაინტერესებული მხარეების აზრით, ძალიან მნიშვნელოვან პრიორიტეტებს წარმოადგენს შიდა გზების მოწესრიგების, მუნიციპალიტეტში მედია საშუალებების განვითარების, ახალგაზრდობაში ჯანმრთელი ცხოვრების წესის დანერგვის, სკოლამდელი განათლების განვითარების, ზრდასრულთა არაფორმალური განათლების, მიწის ლეგალიზაციის, ეკოლოგიის საკითხები.

CTC-ს მიერ ინიცირებული პროექტის ფარგლებში შეიქმნა ადგილობრივი თვითმმართველობისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმატებული თანამშრომლობის მაგალითები კულტურის სფეროში, ნარჩენების მართვის მიმართულებით, ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვის მიმართულებით.

გავაკეთეთ ძალიან კარგი პროექტი ნარჩენების, გავაკეთეთ სასწაული რამ – ნარჩენების განთავსების ადგილი არ იყო, თვითმმართველობას გამოვაცოფინეთ ადგილი, შემოვლობეთ, ჩვენ თვითონ შევქმენით პროექტი როგორ უნდა გაეზიდათ.

სათემო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, ლატალი

მუნიციპალურ ბიუჯეტში მიმდინარე და მომდევნო წლისათვის გათვალისწინებულია გაზრდილი ასიგნებები ყველა ჩამოთვლილ პრიორიტეტთან მიმართებაში. ადგილობრივი თვითმმართველობა იცნობს ამ კუთხით ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ განხორციელებულ ყველა პროექტს და ახალგაზრდულ ინიციატივას და მომავალშიც გეგმავს მათთან თანამშრომლობის გაგრძელებასა და გაღრმავებას.

ცვლილებები საზოგადოების/ თემის დონეზე:

შეფასების ფარგლებში განხორციელებული გამოკითხვა, აგრეთვე, ადასტურებს, რომ ზემო სვანეთის მოსახლეობის სოციალური აქტიურობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში, მოსახლეობა უკეთ აცნობიერებს სოფლის საერთო პრობლემებს და მეტად მოტივირებულია საკუთარი და სხვათა ცხოვრების უკეთესობისკენ შესაცვლელად (დანართი 1, სქემა 17).

ამ კუთხით პროგრესი განსაკუთრებით თვალსაჩინოა ახალგაზრდებში. გამოკითხული მოსახლეობის 70% მიიჩნევს, რომ ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში ახალგაზრდობა უფრო აქტიურია, რაც CTC-ს საქმიანობის ეფექტად შეიძლება ჩაითვალოს.

სამიზნე რეგიონში CTC-ს და სხვა დონორი ორგანიზაციების მუშაობის ეფექტის გაძლიერებას ხელს უწყობს ე.წ. „სოფლის პროგრამები“,

რომლებიც რამდენიმე წელია ხორციელდება საქართველოს მუნიციპალიტეტებში. კერძოდ, მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში გათვალისწინებულია სახსრები თემის თანამონაწილეობით სოფლის საერთო პრობლემების მოსაგვარებლად.

ამ ინიციატივების დადებითი მხარე ისაა, რომ მოსახლეობას ექმნება თემის დონეზე წარმატებული თანამშრომლობის მაგალითები — ყოველწლიურად ექმნება დროებითი კოალიციები, რომლებშიც საერთო ძალებით ცდილობენ სოფლის პრობლემების იდენტიფიცირებასა და მოგვარებას. მიუხედავად ამ დადებითი ტენდენციისა, სოფლის პროგრამები ჯერ-ჯერობით არ მოიაზრება, როგორც სინერგიული აქტივობები. თვითმმართველობა ნაკლებად ასრულებს სოფლებს შორის დამაკავშირებლის ფუნქციას და არასამთავრობო სექტორიც ამ მხრივ ჯერ-ჯერობით პასიურია: არსებობს თემებს შორის წარმატებული თანამშრომლობის მაგალითები, მაგალითად, მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგებლის მონაცემებით, რამდენიმე თემმა გააერთიანა სახსრები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შესაძენად, თუმცა კოოპერაციის შემთხვევები მაინც მწირია, რასაც თემის აქტიურ პირებთან ინტერვიუებიც ადასტურებს:

პირველ რიგში ყველაფერი ისე უნდა იყოს განვითარებული, რომ სხვადასხვა თემები იყვნენ დაკავშირებულები ერთმანეთთან. ერთადერთი დამაკავშირებელი ძარღვია ცენტრალური გზა. უნდა ვიზრუნოთ, რომ ერთმანეთთან გვქონდეს კავშირი.

თემის აქტიური წევრი, ჭუბერი

შემფასებელ გუნდთან საუბრისას, მუნიციპალიტეტის გამგებელი აღნიშნავს, რომ თემებს შორის თანამშრომლობის გაძლიერების მნიშვნელოვან წინაპირობას შიდა გზებისა და მედია საშუალებების განვითარება წარმოადგენს.

ინფორმაციის მიღების საშუალებები არ არის (ინტერნეტი გვაქვს მოდემებით, ადგილობრივი მედია არ არის). მოგეხსენებათ, რომ სოფლად გზებზე სიარული რთულია, ხშირად თავს ვიკავებ, რომ მოვიწვიო რწმუნებულები, სანამ გზები არ გაკეთდება... კომუნიკაცია, მედია, გზა – ეს საკითხები უნდა მოგვარდეს აუცილებლად. ერთადერთი გაზეთი გამოდის თვეში ერთხელ (მუნიციპალიტეტის გაზეთი), რაც საკმარისი ნამდვილად არ არის.

მესტიის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი

მუნიციპალიტეტში შიდა გზების გაუმჯობესებისათვის უკვე არსებობს კონკრეტული გეგმა და გამოყოფილია სახსრები. ერთ-ერთი არასამთავრობო ორგანიზაცია გეგმავს მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ახალი ბეჭდვითი მედია საშუალების გამოცემას.

5.

ძირითადი მიზნები — ახალგაზრდები და სამოქალაქო ჩართულობა

რაოდენობრივი ინდიკატორები და სტატისტიკა

ახალგაზრდები CTC-ის მიერ განხორციელებული ინტერვენციების უმნიშვნელოვანეს სამიზნე ჯგუფს წარმოადგენენ. შესაბამისად, პროექტის სხვადასხვა ეტაპზე ორგანიზაცია განსხვავებულ აქტივობებს ახორციელებდა სკოლის დირექტორებთან, მასწავლებლებთან, მოსწავლეებთან ერთად. ეს მიმართულება გულისხმობდა ახალგაზრდული საინიციატივო ჯგუფების ფორმირების ხელშეწყობასა და გაძლიერებას სხვადასხვა საგანმანათლებლო პროგრამების, ისევე როგორც მცირე საგრანტო პროგრამების განხორციელებისა და სასწავლო ტურების ორგანიზების გზით.

მიმართულების ფარგლებში განხორციელებული საქმიანობის პირველადი შედეგები:

9 წლის განმავლობაში დაფინანსდა 50-მდე ახალგაზრდული პროექტი, რისთვისაც გაიცა 27000 ლარამდე, ასევე, საერთაშორისო ბანაკებში მონაწილეობა მიიღო 15-მა, ხოლო სასწავლო ტურებში — 100-მა მოსწავლემ და პედაგოგმა.

საგრანტო პროგრამების ადმინისტრირებაში უშუალოდ იყო ჩართული 430-ზე მეტი ახალგაზრდა, პროექტების აქტივობებში 3000-ზე მეტი მონაწილე. ამას გარდა, ახალგაზრდების მიერ განხორციელდა 134 არაპროექტული (სიტისის დაფინანსებული პროექტების გარეთ) ღონისძიება, სადაც 6500-მდე მონაწილე იყო.

საქმიანობის ეფექტი ძირითადი ინდიკატორების მიხედვით:

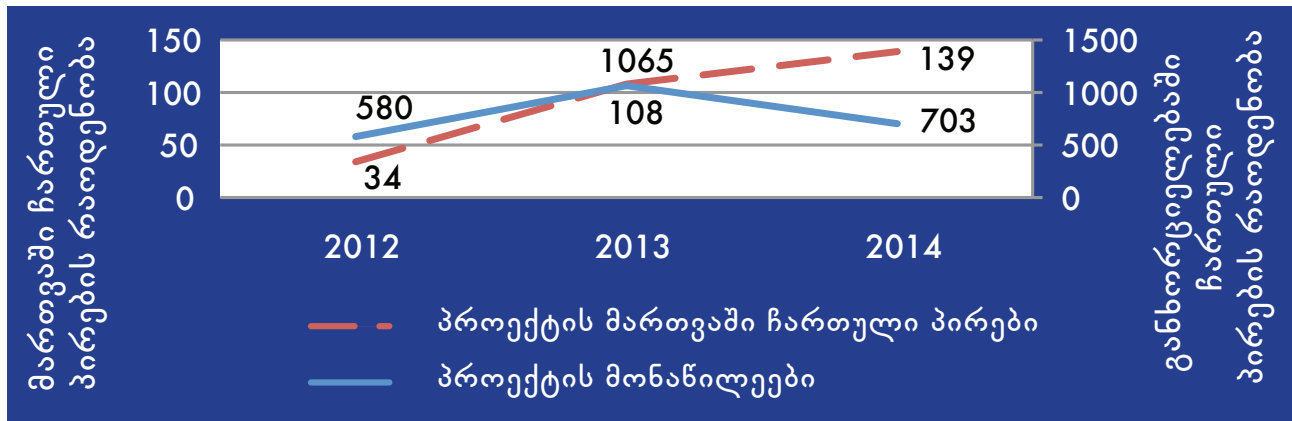
კვლევის მონაცემების თანახმად, სიტისის მიერ ამ კომპონენტში შედეგის გასაზომად გამოყენებული ძირითადი რაოდენობრივი ინდიკატორები მიღწეულია.

ინდიკატორი 1: ახალგაზრდობის 50% მონაწილეობს სხვადასხვა აქციებში

სამიზნე თემებში მცხოვრები ახალგაზრდობის ნახევარზე მეტს მონაწილეობა მიუღია სიტისის სხვადასხვა ღონისძიებებში: დისკუსიები, ტრენინგები, საინფორმაციო შეხვედრები, ბლოგები, საპროექტო აქტივობები.

სქემა 4:

ახალგაზრდულ პროექტებში ჩართულ პირთა რაოდენობა (2012-2014)

ინდიკატორი 2: სამოქალაქო კლუბები ფუნქციონირებს 22 სკოლიდან 5-ში

შეფასების მომენტისათვის სამოქალაქო კლუბი არსებობს 22 სკოლიდან 5-ში.

შეფასების თვისებრივი კომპონენტის ძირითადი მიგნებები:

სამიზნე ჯგუფებთან ინტერვიუების, ფოკუს ჯგუფის შედეგების ანალიზი აჩვენებს, რომ ახალგაზრდების სოციალური აქტივობა სამიზნე რეგიონში საკმაოდ გაიზარდა. ამის შესახებ საუბრობენ როგორც თავად დაინტერესებული პირები, ასევე ზემო სვანეთის მოსახლეობაც.

ახალგაზრდული მიმართულებით CTC-ს მუშაობის მნიშვნელოვან მიღწევებად შეიძლება ჩაითვალოს შემდეგი:

- ◆ პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლების შედეგად მოსწავლეებსა და კურსდამთავრებულებს გაუმჯობესდათ კომპეტენციები სათემო ინიციატივების დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის;
- ◆ წარმატებულმა პრაქტიკამ გაზარდა ჩართული მხარეების სოციალურ პროექტებში მონაწილეობის მოტივაცია;
- ◆ ახალგაზრდების მიერ განხორციელებული პროექტების ნაწილი დღესაც მიმდინარეობს;
- ◆ დაინტერესებული მხარეები უფრო მკაფიოდ ხედავენ განვითარების ხელისშემწყობ და ხელისშემშლელ ფაქტორებს;

თუმცა გამოწვევად რჩება შემდეგი საკითხები:

- ◆ მოსწავლეთა გააქტიურების სტრატეგიები ნაკლებად არის ინტეგრირებული სკოლის შიდა ორგანიზაციულ პროცესებში და მართვის კულტურაში;
- ◆ ჯერ-ჯერობით ზემო სვანეთის თემი ნაკლებად ახერხებს იმ ახალგაზრდათა რესურსის გამოყენებას, რომლებმაც გამოცდილება შეიძინეს პროექტების ფარგლებში, მაგრამ ამჟამად თბილისში არიან სასწავლებლად.

პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლების შედეგად მოსწავლეებს და კურსდამთავრებულებს გაუმჯობესდათ კომპეტენციები სათემო ინიციატივების დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის.

სკოლებთან თანამშრომლობის პროცესში CTC ახორციელებდა სხვადასხვა აქტივობებს, როგორცაა: ტრენინგები, სასწავლო ტურები, ბანაკები და მიკრო გრანტები. მიკრო გრანტების კომპონენტი აძლევდა მოსწავლეებს ტრენინგსა და სასწავლო ტურებზე მიღებული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენებისა და გამოცდილებაზე დაფუძნების შესაძლებლობას.

შემფასებელთა ჯგუფთან საუბრისას ბენეფიციარები აღნიშნავენ, რომ მიღებული გამოცდილების შედეგად მოსწავლეებს განუვითარდათ პროექტის მართვის, თემთან კომუნიკაციის, თვითდისციპლინის, დოკუმენტების წარმოების, გუნდში მუშაობის უნარები.

„თავიდან რომ ვწერდი პროექტებს არ გამომდიოდა, მაგრამ მასწავლებლი ისე დაგვემარა და, აქედან გამომდინარე, უფრო სურვილი გამიჩნდა, რომ დამეწერა. ერთი სიხარულია, მერე გინდება რომ დაეხმარო სკოლას. თემს, სოფლის მოსახლეობას.“

მოსწავლე, ფარი

თემთან კომუნიკაცია საერთო პრობლემის იდენტიფიკაციასა და მისი გადაწყვეტის შესახებ, მოსწავლეების, მასწავლებლებისა და დირექტორების აზრით, ყველაზე რთულ გამოწვევას წარმოადგენდა. თემთან კომუნიკაციის რთულმა გამოცდილებამ მოსწავლეთა თავდაჯერებულობის ზრდა გამოიწვია:

„არ შემეძლო შევსულიყავი და ჩემი აზრი გამომეთქვა, რომ შევიკრიბებოდით, წასვლა მინდოდა, არ მინდოდა შესვლა. მერე გადავლახე ეს შიში, შევედი, ვილაპარაკე. არ მეგონა ასე რომ მოხდებოდა. ვფიქრობდი, ჩემს აზრს ვინ გაითვალისწინებს-თქო, ეხლა ვაფიქსირებ ჩემ აზრს.“

მოსწავლე, ჭუბერი

რესპონდენტებისთვის ყველაზე რთულ ამოცანას პროექტის ფინანსური ნაწილის სწორად გაკეთება წარმოადგენდა, რომლის გაკეთებაშიც, მოსწავლეების თქმით, მათ მასწავლებლები დაეხმარნენ.

წარმატებულმა პრაქტიკამ გაზარდა ჩართული მხარეების მოტივაცია სოციალურ პროექტებში მონაწილეობისათვის

შემფასებელთა ჯგუფთან საუბრისას ახალგაზრდები აღნიშნავენ, რომ მიღებულმა ცოდნამ და პროექტების განხორციელების გამოცდილებამ გაზარდა მათი მოტივაცია მსგავს აქტივობებში მონაწილეობისათვის. ამის დასტურად მოსწავლეებს საგრანტო კონკურბზე ყოველწლიურად განაცხადების რიცხვის ზრდა მიაჩნიათ.

„გამოცდილებაც არ იყო, პირველად ჩვენმა სკოლამ, მაგალითად, სითისისთან კავშირით და ურთიერთობით დაიწყო პროექტების წერა და წელს იყო უპრეცედენტოდ ბევრი შემთხვევა, იმიტომ რომ, მოსწავლეები ერთმანეთს ეჭიბებოდნენ, მოტივაცია დიდი იყო, შვიდი პროექტის, წარმოიდგინეთ, შვიდი სხვადასხვა პროექტის ბავშვები.“

მასწავლებელი

სკოლის საზოგადოების წარმომადგენლები ფიქრობენ, რომ მოსწავლეთა მაგალითი უფროსი თაობის მოტივაციაზე მოქმედებს — როდესაც მშობლები, ოჯახის წევრები მოსწავლეთა წამატებულ პრაქტიკას ხედავენ, თავადაც უჩნდებათ მონაწილეობის სურვილი.

შეფასების შედეგები იმასაც ადასტურებს, რომ მასწავლებლების მაღალი მოტივაცია კარგად აისახება მოსწავლეებზე. აქტიური და მოტივირებული მასწავლებლის მოსწავლეები უფრო მოტივირებულნი არიან და უფრო მკაფიო ხედვა აქვთ, თუ რა უნდა გაკეთდეს ვითარების გასაუმჯობესებლად როგორც სკოლაში, ისე ზოგადად სვანეთში.

ცვლილებები
ინსტიტუციურ
დონეზე:

სკოლის დონეზე განხორციელებული პროექტები პოზიტიურ გამოცდილებად აღიქმება, რომელიც ინსტიტუციონალიზაციას საჭიროებს

რესპონდენტთა თქმით, CTC-ს რეგიონში მუშაობის მანძილზე თემისთვის ბევრი მნიშვნელოვანი პროექტი განხორციელდა — დასუფთავების, ბალისა და ბიბლიოთეკის ინვენტარის შექმნის და ა.შ. შეფასების პროცესში ჩართული ყველა დაინტერესებული მხარე აღნიშნავს ახალგაზრდული ინიციატივების სარგებლობას თემისათვის და მათ მნიშვნელობას.

ამ ფონზე კარგი იქნებოდა, რომ მოსწავლეთა სამოქალაქო აქტიურობის საკითხი სკოლის საზოგადოების მიერაც აღქმული ყოფილიყო, როგორც თავად სკოლის მნიშვნელოვანი პრიორიტეტი. შესაბამისად, მსგავსი ტიპის აქტივობების ინიცირება მეტად ყოფილიყო გათვალისწინებული სკოლის სტრატეგიულ გეგმაში, სკოლას მეტი ძალისხმევა მიემართა მოსწავლეთა თვითმმართველობის ინსტიტუტის განვითარებისკენ, სამოქალაქო ინიციატივები მეტად ყოფილიყო დაკავშირებული სკოლის სასწავლო გეგმის სამოქალაქო განათლების კომპონენტთან.

CTC-ის მიერ განხორციელებულ კონკურსში საგრანტო განაცხადების შინაარსის ანალიზი და ბენეფიციარებთან გასაუბრების შედეგები აჩვენებს, რომ ახალგაზრდული პროექტების თემატიკა კონკურსებში ხშირად მეორდებოდა. ძირითადი თემები, რომლებზეც სამიზნე ჯგუფი პროექტებს წერდა, იყო: წიგნები, ჭადრაკი, დასუფთავება, ჯანსაღი ცხოვრების პროპაგანდა, საბავშვო ბაღების ინტენტარი. ერთის მხრივ, ეს გარემოება შესაძლოა სხვადასხვა ლოკაციაში არსებული მსგავსი პრობლემებით აიხსნას, ხოლო — მეორეს მხრივ განსხვავებული ინიციატივის მოფიქრების პრობლემით. ეს საკითხი კარგად გამოჩნდა სტუდენტებთან მსჯელობისას, მათი იდეები უფრო ფართომასშტაბიანი და განსხვავებულია, ვიდრე სკოლის მოსწავლეების. ამ გარემოებას, ასევე, ხსნის სკოლის მოსწავლეთა მონათხრობი, იმის შესახებ, რომ

სასწავლო ტურის ფარგლებში მოისმინეს სხვა მონაწილეთა მიერ განხორციელებული პროექტების იდეები და სცადეს მათი თავის სოფელში განხორციელება.

დირექტორების ხედვა და სამომავლო გეგმები ძირითადად ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული პრობლემების მოგვარებას უკავშირდება (გადახურვა, შემოღობვა, მერხები). გამოკითხული მასწავლებლები და სკოლის ადმინისტრაცია სკოლის სტრატეგიული პრიორიტეტების განხილვისას ნაკლებად აკეთებს აქცენტს ისეთ სისტემურ საკითხებზე, როგორცაა სკოლაში გადაწყვეტილების მიღების დემოკრატიული პროცესების სრულყოფა.

მიუხედავად იმისა, რომ დირექტორები ერთმანეთს იცნობენ, პრობლემების დაძლევისა და თანამშრომლობაზე საუბრისას ისინი ნაკლებად ახსენებდნენ სკოლებს შორის ურთიერთთანამშრომლობას; რაც შეეხება სკოლებს შორის თანამშრომლობის პრაქტიკას, რესპონდენტების მონაცემებით ეს უფრო პიროვნულ დონეზე არსებული ერთჯერადი შეთანხმებებია და მუდმივ ინსტიტუციურ სახეს ჯერ-ჯერობით არ ატარებს.

პროექტის ფარგლებში შეიქმნა ადგილობრივ თვითმმართველობასთან თანამშრომლობის რამდენიმე წარმატებული პრეცედენტი. თვითმმართველობაცა და არასამთავრობო სექტორიც აღნიშნავს ამ თანამშრომლობის მნიშვნელოვნებას და თვლის, რომ ეს თანამშრომლობა შემდგომ გაღრმავებას საჭიროებს.

თემთან თანამშრომლობის პრაქტიკის შემდგომი გაღრმავებისათვის მნიშვნელოვანია თანმიმდევრულობა და სისტემური მიდგომა

ზოგადად, რესპონდენტები გამოწვევად მიიჩნევენ თემის შედარებით ნაკლებ აქტიურობასა და ინტერესს ერთობლივი აქტივობებისადმი. კონკრეტულ შემთხვევებში, განსაკუთრებით საწყის ეტაპზე, მოსწავლეებმა ზოგიერთ შემთხვევაში უბრალოდ ვერ შეკრიბეს თემი პრობლემაზე სასაუბროდ, სკოლის და დირექტორის ავტორიტეტის დახმარების გარეშე.

თუმცა, როგორც რესპონდენტთა მონათხრობიდან ჩანს, დანაგვიანება, წყალთან, გზასთან და ეკლესიასთან დაკავშირებული საკითხები, ის სენსიტიური თემებია, რომლის გარშემოც სოფელი ერთიანდება. თითოეულ ლოკაციაზე არსებობს მინიმუმ ერთი პრეცედენტი ამ პრობლემების გარშემო თემის ურთიერთთანამშრომლობისა.

თემთან მუშაობის წარმატებული მაგალითები თანდათანობით ზრდის საზოგადოების ნდობას სამოქალაქო ორგანიზაციების მიმართ, თუმცა ამ ნდობის გაღრმავებისათვის და თანამშრომლობის მდგრადობის უზრუნველყოფისათვის მნიშვნელოვანია, რომ არ იყოს წყვეტა ურთიერთდაკავშირებულ აქტივობებს შორის.

„შარშან გარემოს დასუფთავების აქცია იყო და გავწმინდეთ რაღაც მონაკვეთები. ურნა დავდგით. არასამთავრობოებმა გააკეთეს ეს. ზევით მჯავე წყალი დავასუფთავეთ, ხალხს შეხვდნენ, აუხსნეს, რომ ბუნება არ უნდა დაბინძურდეს, უნდა ვასუფთავოთ და ა.შ. მთელი მოსახლეობა

კურსდამავრებულებს აქვთ ხედვა სათემო ინიციატივებში მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდისათვის და თანამშრომლობის გაძლიერებისათვის

განსხვავებით სკოლის მოსწავლეებისაგან, სტუდენტების მიერ ფოკუს-ჯგუფზე განხილული იდეა, რომლის განხორციელებასაც ისურვებდნენ, გულისხმობდა თანამშრომლობას პროექტის სხვა მონაწილეებთან. მათი თქმით, ეს მნიშვნელოვანია, რომ არა ლოკალურად რომელიმე დასახლებაში, არამედ ერთობლივად გაკეთდეს სვანეთში პროექტები, რადგან მსგავსი ტიპის აქტივობა დააკავშირებს ერთმანეთთან სოფლების აქტიურ მაცხოვრებლებსა და ინსტიტუციურ აქტორებს, რაც მათი თქმით, გახდება იმ ტიპის თანამშრომლობის საფუძველი, რომელიც „რეალურად“ გააუმჯობესებს ვითარებას სვანეთში.

ახალგაზრდების მიერ განხორციელებულმა ზოგიერთმა პროექტმა გრძელვადიანი სახე მიიღო

მოსწავლეების მიერ განხორციელებული პროექტები შესაძლოა დაიყოს მოკლე და გრძელვადიან კატეგორიებად.

საკამოდ წარმატებული აღმოჩნდა გრძელვადიანი პროექტები სამ ლოკაციაში : ფარი, ბეჩო და იელი.

- ◆ ფარში შექმნილი „კითხვის კლუბი“ აგრძელებს არსებობას და არის კურსდამავრებულებისა და მოსწავლეების თანამშრომლობის წარმატებული პრეცედენტი. კურსდამავრებულები, რომელიც თბილისში სწავლობს ეხმარება კლუბს წიგნების შეგროვებაში.
- ◆ ჭადრაკის პროექტი, რომლის ერთგვარი გაგრძელება იყო ოლიმპიადა ჭადრაკში – იელის სკოლის, მესტიის მეორე საჯარო სკოლისა და მუნციპალიტეტის თანამშრომლობით ხორციელდება.
- ◆ ბეჩოში – ფრენბურთის ჩემპიონატი მესამე წელია ტარდება და სხვა თემებიც არიან ჩართულნი.

ცვლილებები საზოგადოების დონეზე:

ზოგადად, ახალგაზრდული კომპონენტის ფარგლებში განხორციელებული ინიციატივების ცნობადობა თემებში ძალიან მაღალია. რესპონდენტთა სხვადასხვა ჯგუფები საუბრობენ ამ ინიციატივებზე, როგორც ძალიან წარმატებულ პრაქტიკაზე – ერთის მხრივ ისინი ხელს უწყობს ბავშვების გააქტიურებას, ხოლო მეორეს მხრივ – თემში სხვადასხვა ყოფითი პრობლემების მოგვარებას.

ზოგადად, შეიძლება ითქვას, რომ ახალგაზრდულმა კომპონენტმა მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი თემში არასამთავრობო ინიციატივების პოპულარობის ზრდასა და მათი დადებითი იმიჯის განმტკიცებას:

„ძალიან ბევრი სასარგებლო რამ გაკეთდა, ბავშვები საკუთარ შეცდომებზე სწავლობენ, ხედავენ რომ ყველაფერს შრომა სჭირდება და ერთობლივი მუშაობა“

სოფლის რწმუნებული

თუმცა, როგორც უკვე აღინიშნა, ამ ინიციატივების შედეგების მდგრადობის შენარჩუნებას უფრო ღრმა კულტურული ცვლილებები სჭირდება, რაც მხოლოდ გრძელვადიანი, სისტემური სახის ჩარევებით მიიღწევა.

გული მწყდება, როცა ვხედავ თუ როგორ აფუჭებს ხალხი იმას, რაც უკვე გაკეთებულია. ამას წინათ მავთულები მოიპარეს, დამცავი ღობე, გზაზე მანქანებს გადაჩეხვისგან რომ იცავდა. თავად რომ რამე დაემართათ ამ გზაზე, რატომ არ ფიქრობენ?

სკოლის მოსწავლე, ბერი

აღსანიშნავია, რომ სკოლის მოსწავლეთა დიდი ნაწილი სამართლის მიმართულებით აპირებს სწავლის გაგრძელებას. მათი უმეტესობა თვლის, რომ სვანეთში მნიშვნელოვნად იკლო კრიმინალმა, თუმცა კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი კანონიერების კულტურის დასამკვიდრებლად.

ბევრ უსამართლობას ვხედავ ჩემს ირგვლივ, მინდა რომ ეს გამოსწორდეს

სკოლის მოსწავლე, მესტია

ამ მიმართულებით უმნიშვნელოვანესი ფუნქციის შესრულება სასკოლო განათლების ფარგლებშია შესაძლებელი. განსხვავებით მოსწავლეებისაგან, მასწავლებლების დიდი ნაწილი და დირექტორები პრობლემებად მხოლოდ სკოლის გარე ფაქტორებს ხედავენ და ნაკლებად ამახვილებენ ყურადღებას სკოლაში სამოქალაქო განათლების კომპონენტის გაძლიერებაზე, სკოლის შიდა პროცესების დემოკრატიზაციის აუციელებლობაზე. სკოლები ნაკლებად არიან პროაქტიულები და ძირითადად აქეთ ელიან არასამთავრობო სექტორისაგან ინიციატივას თანამშრომლობის შესახებ. დირექტორებიც და მოსწავლეებიც სკოლის ცხოვრებაში მნიშვნელოვან აქტორად მიიჩნევენ მასწავლებელს. თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მასწავლებლები, რომლებიც მოსწავლეების სოციალურ აქტიურობას უწყობენ ხელს პროექტის ფარგლებში, ხშირად არ იყვნენ სამოქალაქო განათლების მასწავლებლები.

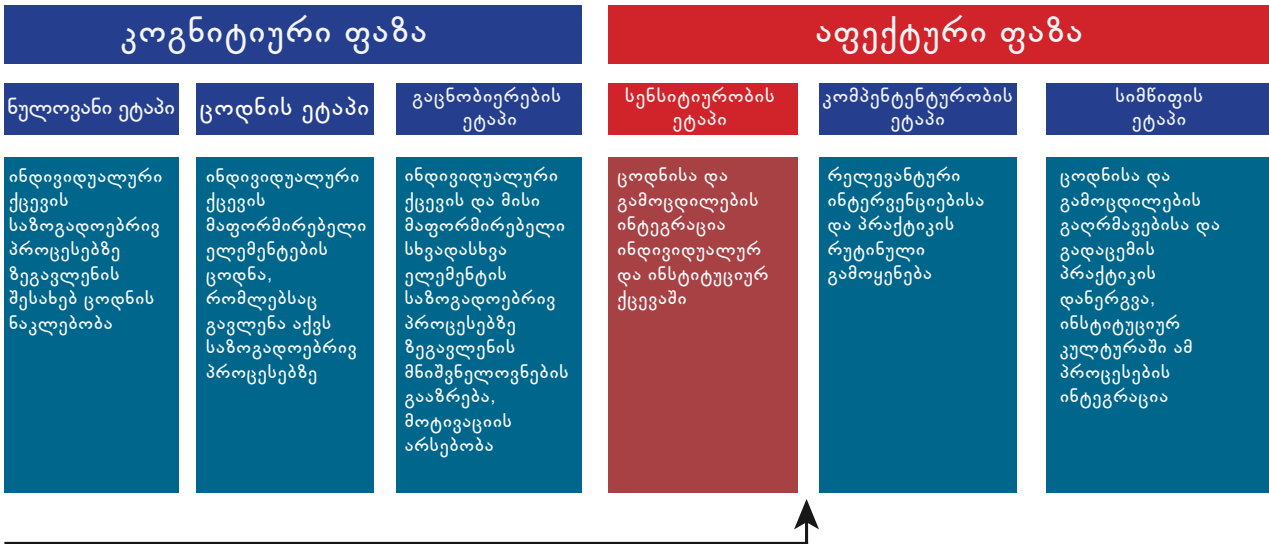
ზოგადად, სამიზნე რეგიონში ახალგაზრდობის გააქტიურების მიმართულებით მნიშვნელოვანი და ძალიან წარმატებული ნაბიჯები გადაიდგა. ინიციატივების მდგრადობის უზრუნველსაყოფად მნიშვნელოვანია, რომ ამ პრიორიტეტმა სკოლის სტრატეგიულ გეგმებშიც გადაინაცვლოს და უფრო მკაფიოდ აისახოს ადგილობრივი თვითმმართველობის პოლიტიკაში. ამ მიმართულებით, რესპონდენტთა ინფორმაციით, უახლოეს მომავალში იგეგმება კონკრეტული ნაბიჯები.

6

დასკვნები და რეკომენდაციები

ზემო სვანეთში CTC-ს ცხრაწლიანმა მუშაობამ ძალიან მნიშვნელოვანი ძვრები გამოიწვია სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების კონტექსტში. პროგრამის განხორციელების პერიოდის განმავლობაში ზემო სვანეთის სამოქალაქო საზოგადოებამ განვითარების კონტინუუმზე სამი საფეხურით წინ წაიწია და კოგნიტური ფაზიდან აფექტურ ფაზაზე გადაინაცვლა, რაც იმას ნიშნავს, რომ :

- ◆ სამიზნე რეგიონში მნიშვნელოვნად განვითარდა ადამიანური კაპიტალი;
- ◆ საზოგადოებას გააზრებული აქვს მონაწილეობითი მიდგომის მნიშვნელობა თემის პრობლემების გადაწყვეტის საქმეში;
- ◆ ინდივიდუალურ კომპეტენციებსა და მოტივაციაში გამოწვეული პოზიტიური ცვლილებები აისახა ინდივიდუალურ და კოლექტიურ ქცევაში.

ზოგადად, მთელი საქართველოს მასშტაბით, არასამთავრობო სექტორს თვისებრივად ახალი ეტაპი დაუდგა. ამ მხრივ გამონაკლისს არც ზემო სვანეთის არასამთავრობო ორგანიზაციები წარმოადგენს. ქვეყნაში მიმდინარე ცვლილებების ფონზე არასამთავრობო სექტორმა ახლიდან უნდა იპოვოს საკუთარი ნიშა, გადაეწყოს თანამშრომლობის ახალ, უფრო კომპლექსურ მოდელებზე.

CTC-ს რეგიონში ცხრაწლიანი მუშაობის შედეგად შეიქმნა მნიშვნელოვანი ადამიანური კაპიტალი, რომელიც ამჟამად ინტეგრირებულია არა

მხოლოდ არასამთავრობო ორგანიზაციებში, არამედ ადგილობრივი თვითმმართველობის სტრუქტურებში, სკოლებში. შემფასებელთა გუნდის აზრით ეს ძალიან მნიშვნელოვანი უპირატესობაა, რომელიც ხელს შეუწყობს სამოქალაქო საზოგადოების დინამიურ განვითარებას რეგიონში და ქმედითი არასამთავრობო სექტორის ჩამოყალიბებას, რომელიც არა გარე ინტერვენციების ზეგავლენით, არამედ ბუნებრივად, საკუთარი ინდივიდუალური ტემპითა და ცვლადი ადგილობრივი კონტექსტის გათვალისწინებით განვითარდება.

ზემო სვანეთის თემის მცირე ზომიდან გამომდინარე, შედარებით სწრაფად და ეფექტურად ხდება ინდივიდების ცოდნისა და კომპეტენციების გამოყენება სხვადასხვა ასპარეზზე და სხვადასხვა პროცესებში. ერთი ინსტიტუციიდან მეორეში გადასვლისას ადამიანს თან მიაქვს ცოდნა და ახდენს მის გაზიარებას, რაც მთლიანობაში უფრო სწრაფი ინსტიტუციური განვითარების საწინდარია.

რეგიონში მნიშვნელოვნად გაზრდილია სამოქალაქო ცნობიერება, CTC-ს პროგრამების ბენეფიციარებს გააზრებული აქვთ შეიძენილი ცოდნისა და გამოცდილების მნიშვნელობა თემის განვითარებისათვის, შეიქმნა ამ ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების არაერთი წარმატებული მაგალითი. მნიშვნელოვანია რომ ეს პრაქტიკა თანდათანობით რუტინულ ორგანიზაციულ პროცესებად გარდაიქმნას.

ზემო სვანეთის რეგიონი საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე კომპლექსური რეგიონია, რასაც მისი გეოგრაფიული მდებარეობა და სოციო-კულტურული თავისებურებები განაპირობებს. ამ წინაპირობების არსებობის პირობებში CTC-ს ინტერვენცია ძალიან წარმატებულ და უაღრესად მნიშვნელოვან პირველ ნაბიჯად შეიძლება ჩაითვალოს.

არასამთავრობო სექტორის განვითარებისა და ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობის შემდგომ გაძლიერებას ხელს შეუწყობს: ა) მედიის განვითარება; ბ) ინფრასტრუქტურის შემდგომი მოწესრიგება; გ) ადგილობრივი სათემო ორგანიზაციების ადმინისტრაციულ საქმიანობაში ახალგაზრდების კიდევ უფრო აქტიურად ჩართვა; დ) სოციალური და განვითარების პროგრამების დაფინანსების ალტერნატიული წყაროების (დონორი ორგანიზაციების, თვითმმართველობის მხარდაჭერის) გაზრდა და სისტემური ხასიათი.

რეგიონში სამოქალაქო ცნობიერებისა და სამოქალაქო აქტივობის მდგრადი განვითარების უზრუნველსაყოფად, აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ზემო სვანეთის რეგიონში სისტემური ინტერვენციების გატარება, სადაც აქცენტი გადაინაცვლებს სხვადასხვა ინსტიტუტების, მაგალითად, სკოლების, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანიზაციული მართვის კულტურის ცვლილებაზე.

CTC-ს გამოცდილების გათვალისწინებით, სხვა მსგავს რეგიონებში თემის გაძლიერების ინტერვენციების წარმატებულ პრაქტიკად შეიძლება ჩაითვალოს:

- ◆ თემის გაძლიერების ეტაპობრივი მოდელის განხორციელება (რესურს-ცენტრი საბაზო სერვისების ფართო სპექტრით, საგანმანათლებლო კომპონენტი ინდივიდუალური კომპეტენციების გასაძლიერებლად, საინიციატივო ჯგუფების ფორმირებისა

და კომპეტენციების გაძლიერების ხელშეწყობა საგრანტო პროგრამების გზით, საინიციატივო ჯგუფების ფორმალიზება და ორგანიზაციული გაძლიერება).

- ◆ ახლაგაზრდების, როგორც სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი მიზნობრივი ჯგუფის გამოყოფა.

განვითარების მოცემულ ეტაპზე თემის შემდგომი გაძლიერებისათვის მნიშვნელოვანია:

- ◆ სათემო ორგანიზაციების მხარდაჭერის პარალელურად მათი ინსტიტუციური გარემოს განვითარების ხელშეწყობა — თემის განვითარებაში ჩართული სხვა მნიშვნელოვანი ინსტიტუციების (მუნიციპალური მმართველობა, სკოლა, ეკლესია, მედია) გაძლიერება;
- ◆ არასამთავრობო სექტორის პოზიციონირება ახალგაზრდების დასაქმებისა და კარიერული წინსვლის მნიშვნელოვან წინაპირობად;
- ◆ ინტერვენციების მკაფიო ბმის უზრუნველყოფა მუნიციპალური განვითარების სტრატეგიასთან და ცენტრალურ დონეზე მიმდინარე რეფორმებთან (განათლების რეფორმა, ახალგაზრდული პოლიტიკა);
- ◆ დონორი ორგანიზაციებისა და ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების კომუნიკაციის პროცესში ადმინისტრაციული ბარიერების გამარტივება და ტექნიკური მხარდაჭერის უზრუნველყოფა — საქმისწარმოება, უცხო ენაზე კომუნიკაციის წარმოება;
- ◆ ცენტრალურ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის შესაძლებლობების გაფართოება;
- ◆ მსგავსი სპეციფიკის მქონე მუნიციპალიტეტებთან, ასევე ერთი მუნიციპალიტეტის შიგნით სხვადასხვა თემებს შორის წარმატებული გამოცდილების გაცვლის ხელშეწყობა;
- ◆ ახალგაზრდული საინიციატივო ჯგუფების ფორმირების ხელშეწყობა რეგიონალური/თემის პოლიტიკაში მონაწილეობისათვის;
- ◆ არაფორმალური განათლების ცენტრების ფორმირების ხელშეწყობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ დივერსიფიცირებული, კონკრეტული თემის საჭიროებებზე მორგებული საგანმანათლებლო სერვისების მიწოდებას სხვადასხვა მიზნობრივი ჯგუფებისათვის. სამოქალაქო ცნობიერების და გამჭოლი უნარების განვითარებასთან ერთად, ამგვარი ცენტრები ხელს უნდა უწყობდეს სპეციფიკური უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის განვითარებას ეკონომიკური სარგებლის მომტანი საქმიანობისთვის (სოფლის მეურნეობა, ტურიზმი); არაფორმალური განათლების კერების შექმნა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ რეგიონებსა და თემებში, სადაც არ არის უმაღლესი საგანმანათლებლო და პროფესიული საგანმანათლებლო ორგანიზაციები.

**რეკომენდაციები
CTC-ს
პროექტის
დასკვნითი
ეტაპისათვის:**

სასურველია შეიქმნას ალუმნი კლუბი, რომელშიც გაწევრინებული იქნებიან, როგორც სკოლის მოსწავლეები ასევე პროექტის სხვადასხვა აქტივობის მონაწილე ახალგაზრდები, რომლებიც ამჟამად თბილისში ცხოვრობენ — ამ კლუბის მართვა CTC-თვის შედარებით ადვილი იქნებოდა, რადგან კურსდამთავრებულთა უმეტესობა ამჟამად თბილისში სწავლობს.

სასურველია, ალუმნი კლუბთან თანამშრომლობით შეიქმნას იდეების ბანკი და კლუბის წევრთა რეესტრი. უნდა მოხდეს ალუმნი კლუბის სკოლასთან, თვითმმართველობასა და არასამთავრობო სექტორთან დაკავშირება, რათა აღნიშნულმა ინსტიტუციებმა უფრო ეფექტურად გამოიყენონ აღნიშნული რესურსი.

სიტისის პროექტის დასრულების შემდეგ, მესტიის ტერიტორიაზე ორგანიზაციის საკუთრებაში არსებული შენობის მომავალი შესაძლებელია ორგვარად განისაზღვროს:

- a. ცენტრი სარგებლობაში გადაეცეს წარმატებულ ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციას ან საერთაშორისო ორგანიზაციას (შეფასების ეტაპისათვის ამ სცენარის განვითარებისათვის შესაფერისი კანდიდატურა არ არის, ამ კუთხით „სიტისიმ“ უნდა გააგრძელოს სიტუაციის მონიტორინგი და საინფორმაციო კამპანია).
- b. მესტიის რესურს ცენტრის არაფორმალური განათლების ცენტრის სახით შენარჩუნება — ზაფხულის პერიოდში ცენტრმა შეიძლება უმასპინძლოს ალუმნი კლუბის მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებს, ასევე, ადგილობრივ მოსახლეობასთან შეთანხმებით, ცენტრში შეიძლება მოეწყოს საგანმანათლებლო პროგრამები ცენტრიდან მოწვეული სპეციალისტების მონაწილეობით. ცენტრის მუშაობის კოორდინაციისათვის საკმარისი იქნება ერთი თანამშრომლის შენარჩუნება ადგილზე.

7

თემის განვითარების ძენდენსიები გეგმოს სვანეთში

მოსახლეობის
გამოკითხვის
ძირითადი შედეგები

გენერალური ერთობლიობა:
გამოკითხულთა საერთო რაოდენობა:
საველე სამუშაოების ხანგრძლივობა:

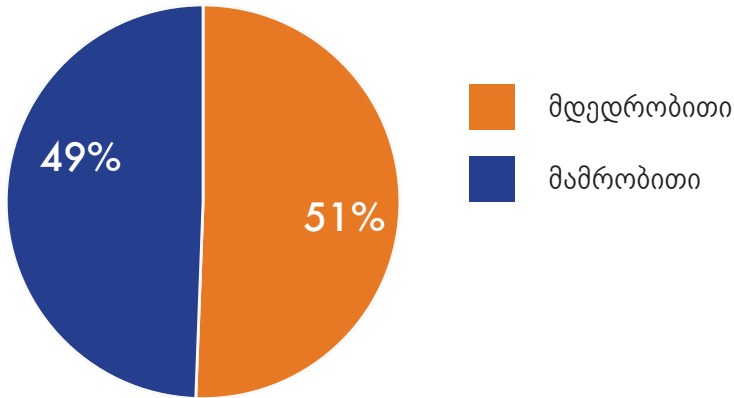
10 812
342
5-9 მაისი, 2014

დემოგრაფიული
მონაცემები:

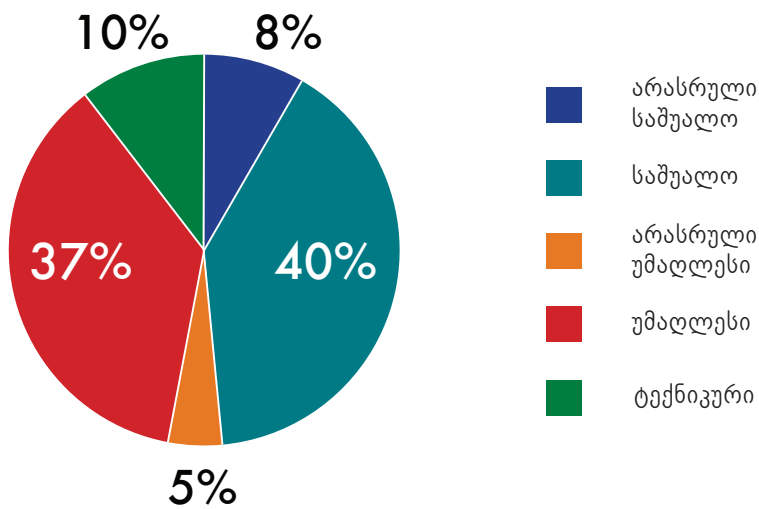
ცხრილი 1:
მოსახლეობის განაწილება ლოკაციების მიხედვით:

	მოსახლეობის%	გამოკითხულთა%
ბეზო	9.2	10.5
ეცერი	6.2	6.4
იელი	0.7	2.9
ლატალი	10.7	10.8
ლენჯერი	10.4	11.7
მესტია	26.7	22.2
მულახი	9.3	5.6
ფარი	2.9	5.8
ჭუბერი	12.0	11.7
ხაიში	11.9	12.3
სულ		

სქემა 1:
გამოკითხულთა განაწილება სქესის მიხედვით

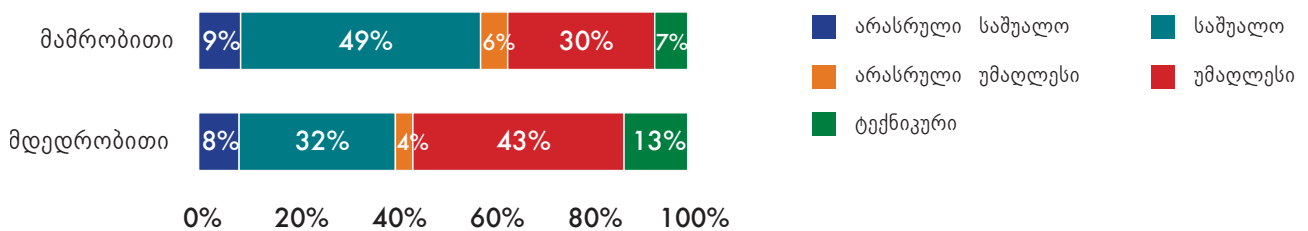

სქემა 2:
გამოკითხულთა განაწილება განათლების მიხედვით

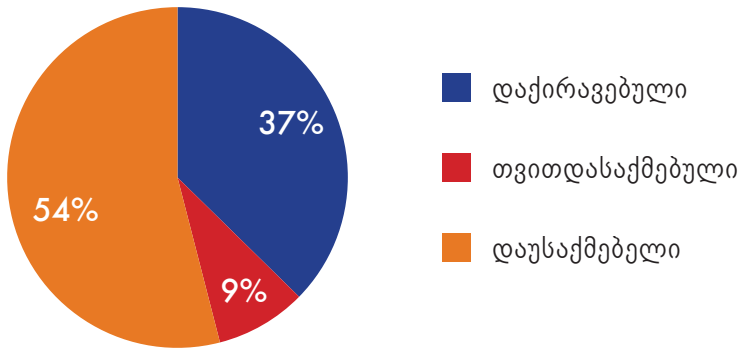
უმაღლესი და ტექნიკური განათლების მქონეთა წილი მდედრობითი სქესის წარმომადგენელთა შორის უფრო მაღალია მამაკაცებთან შედარებით.

სქემა 3:
გამოკითხულთა განაწილება განათლების და სქესის მიხედვით

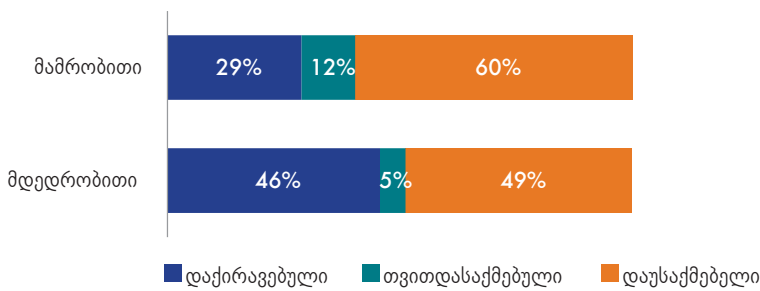
ასევე უფრო მაღალია უმაღლესი განათლების მქონე პირთა წილი ახალგაზრდებს შორის.

სქემა 4:
გამოკითხულთა განაწილება დასაქმების სტატუსის მიხედვით

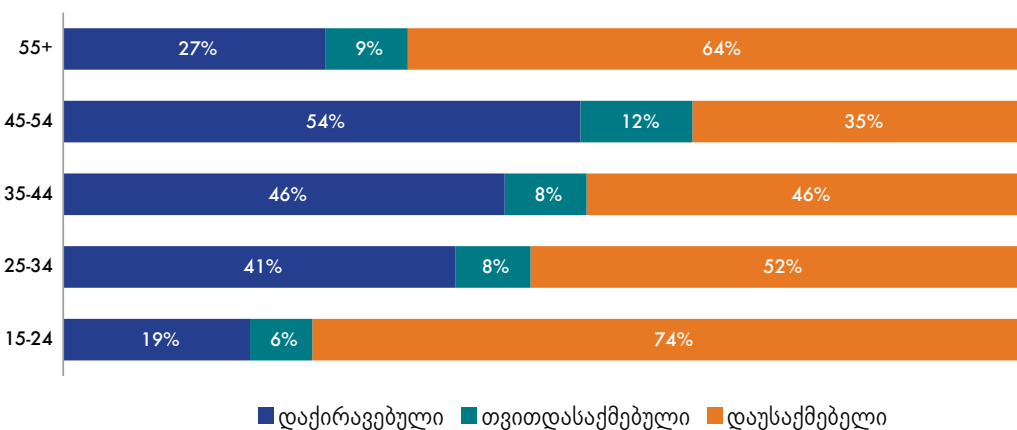
დაუსაქმებელთა წილი უფრო მაღალია მამრობითი სქესის წარმომადგენელთა შორის.

სქემა 5:
გამოკითხულთა განაწილება დასაქმების სტატუსისა და სქესის მიხედვით

დასაქმების მაჩვენებლები ყველაზე მაღალია — 45-54 წლის რესპონდენტთა შორის.

სქემა 6:
გამოკითხულთა განაწილება დასაქმების სტატუსისა და ასაკის მიხედვით

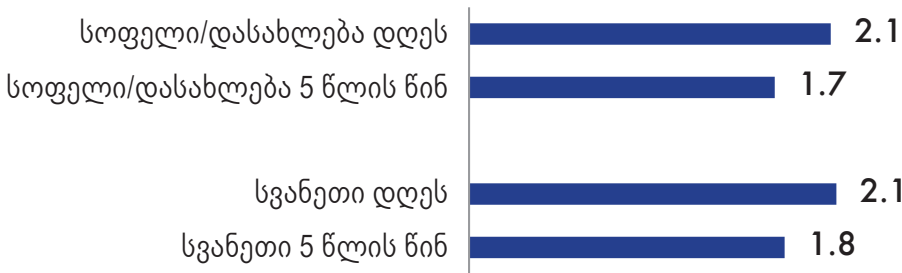

**ზოგადი
მდგომარეობის
შეფასება
ზემო სვანეთსა
და თემში**

ზოგადად, სვანეთსა და კონკრეტულ თემებში მდგომარეობის შეფასებები საშუალოზე დაბალია, თუმცა, დროის ჭრილში ჩანს ვითარების გაუმჯობესების ტენდენცია. გამოკითხულთა აზრით, მდგომარეობა მათ თემში უფრო უარესია, ვიდრე ზოგადად სვანეთის მასშტაბით.

სქემა 7:

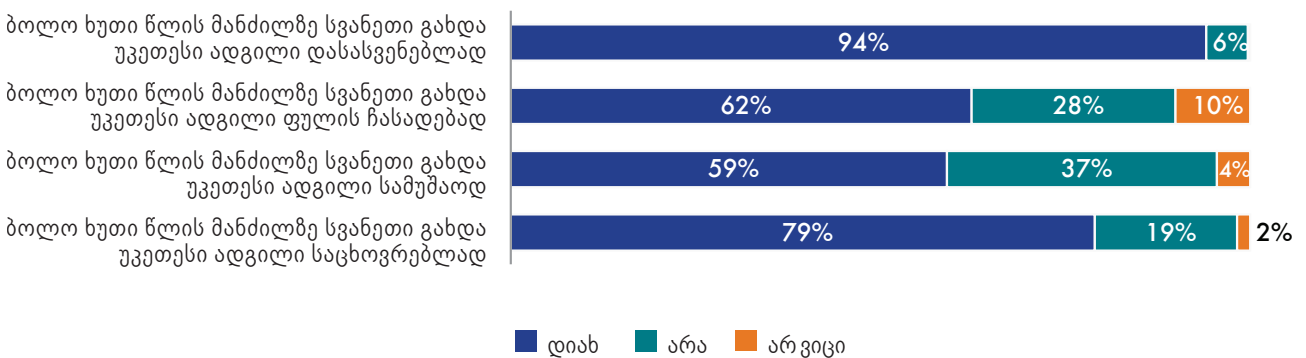
როგორ შეაფასებდით ცხოვრების ხარისხს ზოგადად სვანეთში და თქვენ თემში ხუთი წლის წინ და დღეს (5 ძალიან კარგი შეფასება)

თითქმის ყველა გამოკითხული თვლის, რომ სვანეთი გახდა უკეთესი ადგილი დასასვენებლად, ასევე უმეტესობა მიიჩნევს, რომ გაუმჯობესდა საცხოვრებელი პირობები. გამოკითხულთა ნახევარზე მეტის აზრით, მდგომარეობა გაუმჯობესდა სამუშაოდ და ფულის ჩასადებად. ასევე, თემში გაიზარდა მცირე ბიზნესის წარმოების შესაძლებლობა, თუმცა ამ მოსაზრებებს ძირითადად მესტიის მაცხოვრებლები იზიარებენ (იხ. სქემა 8 და 9) ახალგაზრდები უფრო ოპიმიტურად უყურებენ მცირე ბიზნესის (სერვისი, ვაჭრობა, გაცვლა) სოფელში წარმოების შესაძლებლობებს.

სქემა 8:

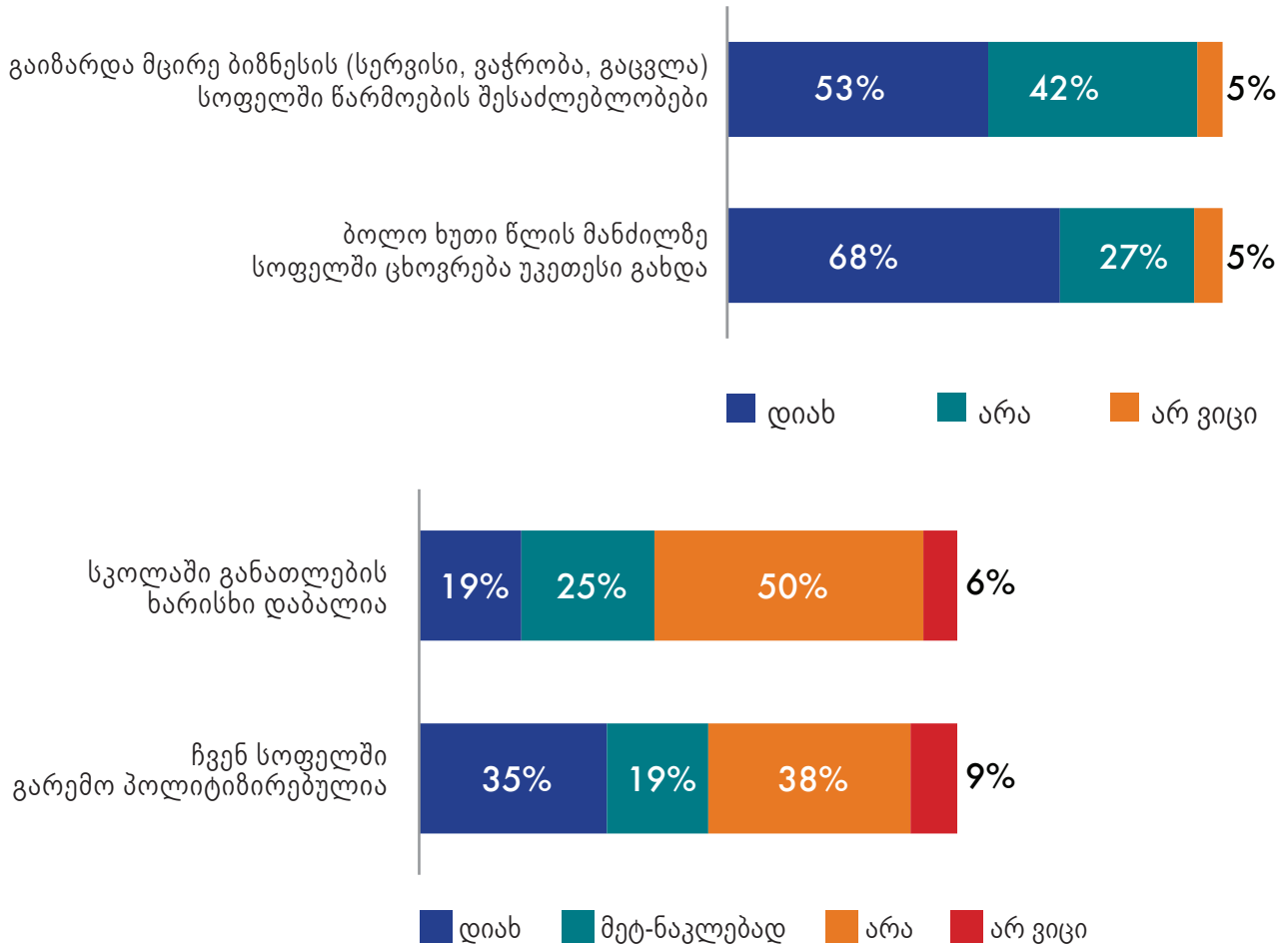
ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს სვანეთის შესახებ (გამოკითხულთა %)

გამოკითხულთა ნახევარი თვლის, რომ სოფელში გარემო პოლიტიზირებულია, ამ მხრივ ახალგაზრდათა შეფასებები უფრო კრიტიკულია.

სქემა 9:

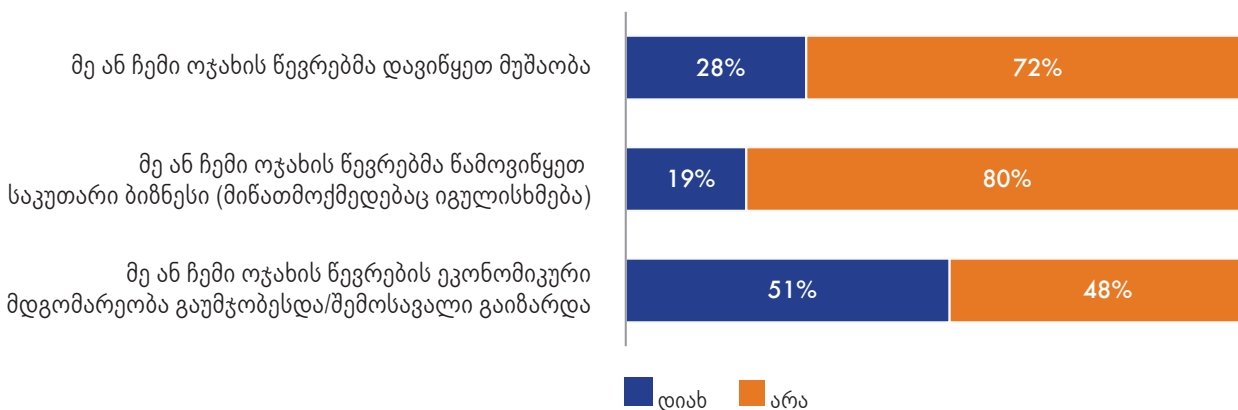
ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს თქვენი თემის შესახებ (გამოკითვულთა %)

გამოკითვულთა ნახევარზე ოდნავ მეტი აღნიშნავს, რომ ბოლო ხუთი წლის მანძილზე მისი ეკონომიკური მდგომარეობა გაუმჯობესდა. გამოკითვულ ოჯახების თითქმის მესამედში ერთ-ერთმა წევრმა მაინც ამ პერიოდში მუშაობა დაიწყო, ხოლო მეხუთედში — ბიზნესი წამოიწყო. ბიზნესის წამოწყების თვალსაზრისით მდგომარეობა უკეთესია მესტიაში.

სქემა 10:

ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს ბოლო ხუთი წლის შესახებ (გამოკითვულთა %)

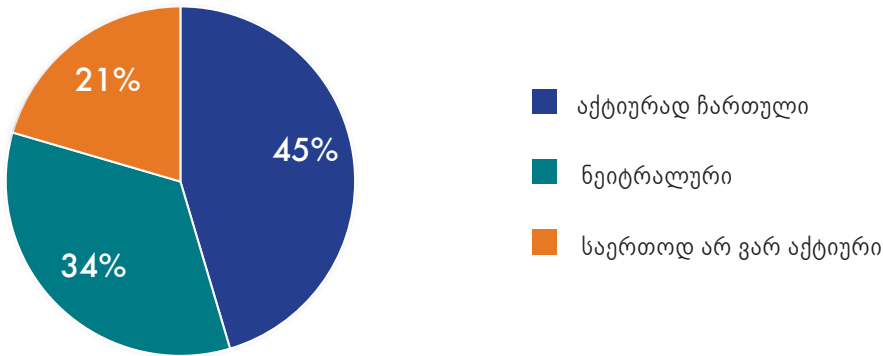

მოსახლეობის აქტიურობა

თითქმის ნახევარი თვლის რომ აქტიურად არის სოციალურად აქტიური, მათგან უმეტესობა აღნიშნავს, მისი ჩართულობა ბოლო ხუთი წლის მანძილზე გაიზარდა.

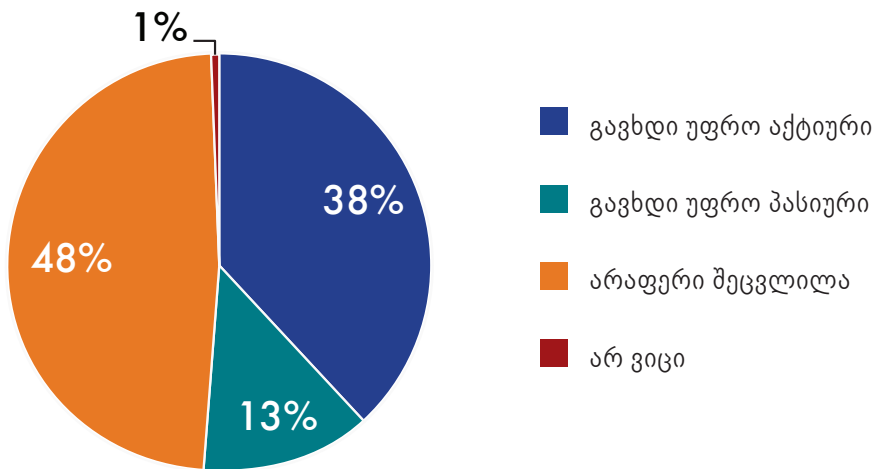
სქემა 11:

როგორ შეაფასებდით საკუთარ თავს სამოქალაქო აქტიურობის თვალსაზრისით?

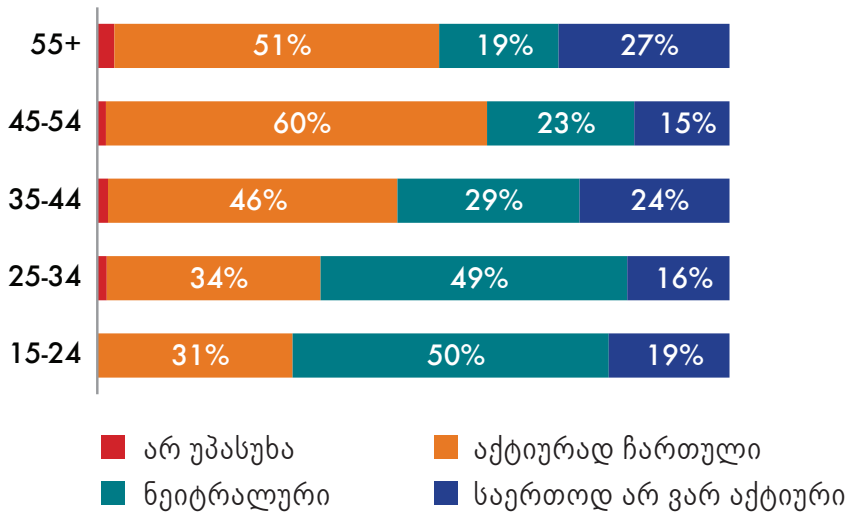
სქემა 12:

როგორ შეაფასებდით საკუთარ თავს სამოქალაქო აქტიურობის თვალსაზრისით ბოლო 5 წლის მანძილზე

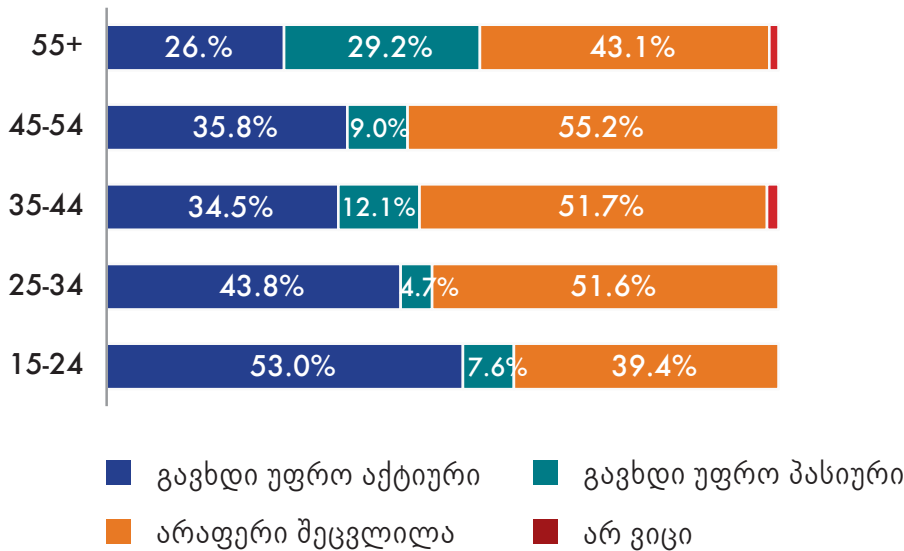
დღეს სოციალურად ყველაზე მეტად აქტიურად თავს მიიჩნევს 45 წლის ბევრი მოსახლეობა.

სქემა 13:
აქტიურობა ასაკობრივ ჯგუფში

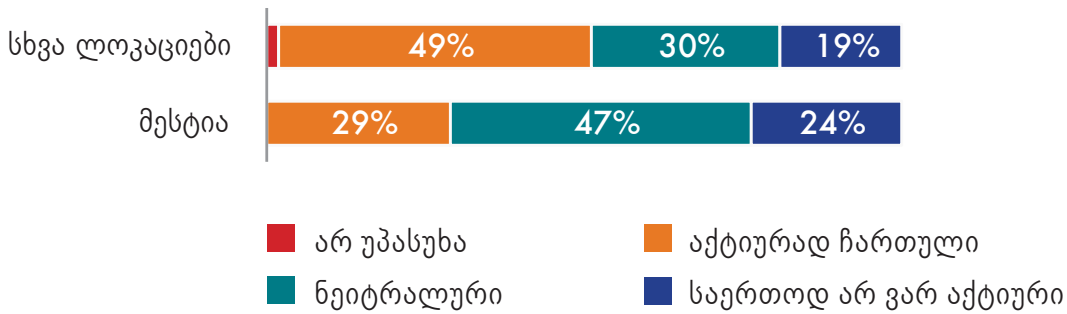
აქტიურობის თვალსაზრისით, ბოლო ხუთი წლის მანძილზე, მეტ პროგრესს ახალგაზრდობა გრძნობს.

სქემა 14:
როგორ შეაფასებდით საკუთარ თავს სამოქალაქო აქტიურობის თვალსაზრისით ბოლო 5 წლის მანძილზე?

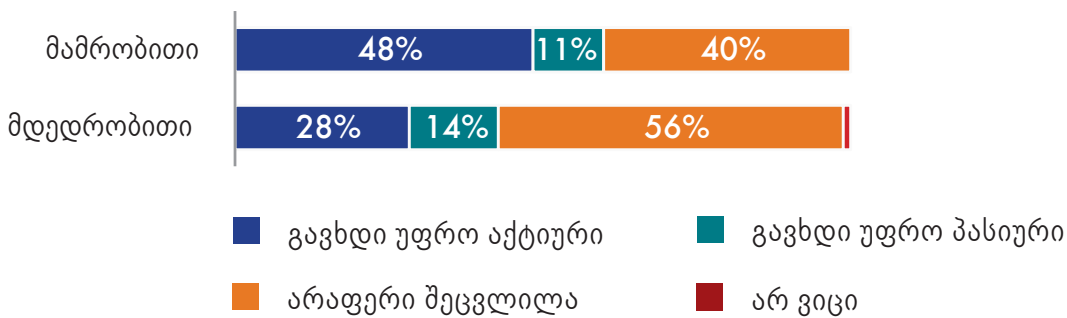

აქტიურობის მაჩვენებლები უფრო მაღალია მესტიაში, მამაკაცები ბოლო ხუთი წლის მანძილზე მეტად ხედავენ საკუთარ პროგრესს აქტიურობის თვალსაზრისით.

სქემა 15:
აქტიურობა ლოკაციების მიხედვით

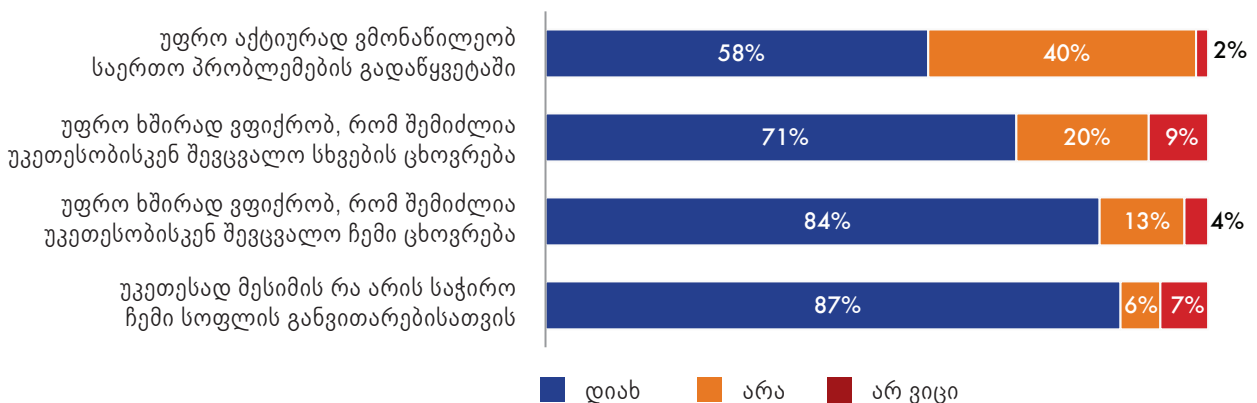

სქემა 16:
აქტიურობის დინამიკა სქესის მიხედვით

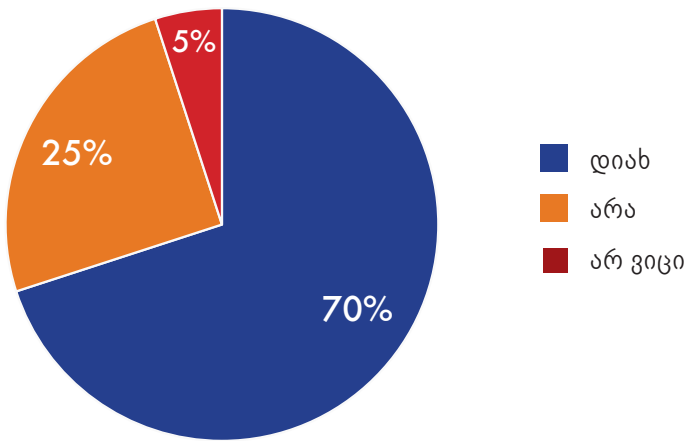
ზოგადად, მოსახლეობა უკეთ აცნობიერებს სოფლის საერთო პრობლემებს და მეტად მოტივირებულია საკუთარი და სხვათა ცხოვრების უკეთესობისკენ შესაცვლელად. აღსანიშნავია, რომ სოფლის საერთო პრობლემებზე მუშაობის თვალსაზრისით უფრო აქტიურები მამაკაცები არიან.

სქემა 17:
ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს ბოლო ხუთი წლის შესახებ (გამოკითვულთა %)

სქემა 18:

ბოლო ხუთი წლის მანძილზე ახალგაზრდობა ჩვენ სოფელში უფრო აქტიურია (სოფლის ცხოვრებაში ჩართულობა, პრობლემების დაყენება და გადაწყვეტა)

თანამშრომლობა

გამოკითხულთა უმეტესობა მიიჩნევს, რომ მის სოფელს აწუხებს საერთო პრობლემები და იცის ვის უნდა მიმართოს დასახმარებლად. ნახევარზე ოდნავ მეტი აღნიშნავს, რომ ადგილობრივი თვითმმართველობა თანამშრომლობს და ითვალისწინებს ითვალისწინებს მოსახლეობის აზრს.

ცხრილი 2:

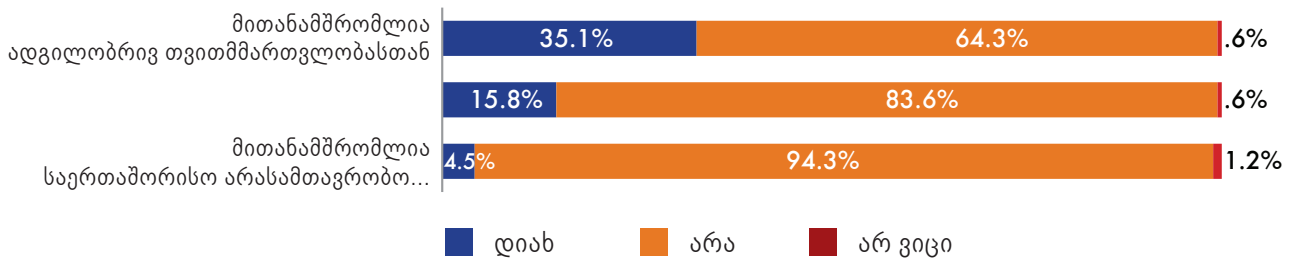
ეთახნმებით თუ არა შემდეგ დებულებებს თქვენი სოფლის შესახებ

	დიახ	მეტ-ნაკლებად	არა	არ ვიცი
სოფელს აწუხებს საერთო პრობლემები	88.9%	4.8%	5.7%	.6%
სოფლის მაცხოვრებლებმა იციან ვის მიმართონ სოფლის საერთო პრობლემის გადასაჭრელად	76.4%	5.4%	14.9%	3.3%
ადგილობრივი ხელისუფლება თანამშრომლობს სოფლის მაცხოვრებლებთან	63.4%	14.4%	15.3%	6.9%
ადგილობრივი მთავრობა ითვალისწინებს მოსახლეობის აზრს	53.6%	22.0%	18.5%	6.0%

მოსახლეობა ყველაზე აქტიურად ადგილობრივ თვითმმართველობასთან თანამშრომლობს.

სქემა 19:

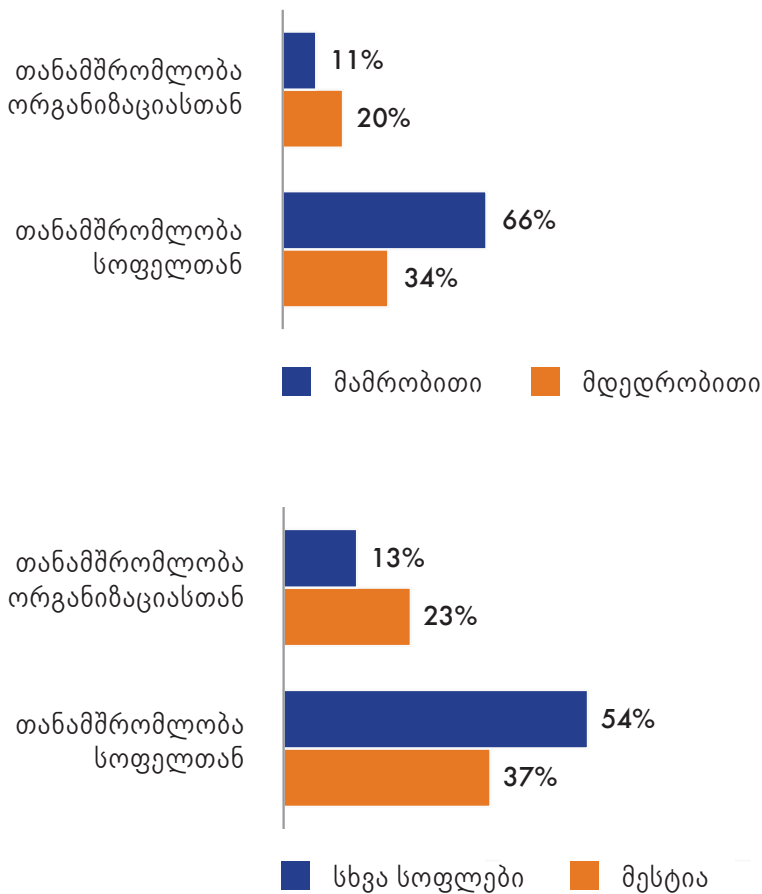
ინდივიდუალური თანამშრომლობა სხვადასხვა უწყებებთან
ბოლო ხუთი წლის მანძილზე

ქალები უფრო მეტად თანამშრომლობენ ადგილობრივ არასამთავრობოებთან, მამაკაცები კი სოფელთან. სოფლად არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა უფრო იშვიათია, ვიდრე მესტიაში.

სქემა 20:

თანამშრომლობა სქესისა და ლოკაციის მიხედვით

გამოყენებული ლიტერატურა

Wenger, E. (1998)

Communities of practice: Learning, meaning, and identity.

Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Wenger, E. (1998, June)

Communities of practice: Learning as a social system. Systems Thinker.

Retrieved October, 2008, from

<http://www.co-i-l.com/coil/knowledge-garden/cop/lss.shtml>

Venugopal, L. and Oliver, R (2008)

Stages of community development

http://mucd.wikispaces.com/Stages+of+community+development*

ROSELAND, M. (2006)

Curtain Call: In Search of a Missing Actor for Sustainable Community Development.

IN SHRAGGE, E. & TOYE, M. (Eds.)

Community Economic Development: Building for Social Change.

Sydney, Cape Breton University Press

Wells, M.I. (2000)

Beyond Cultural Competence: A Model for Individual and Institutional Cultural Development.

Journal of Community Health Nursing, Vol. 17, No. 4 (Winter, 2000), pp. 189-199

<http://www.jstor.org/stable/3427618>

Cross, T., Bazron, B., Dennis, K., & Isaac, M. (1989)

Toward a culturally competent system of care.

Washington, DC: Georgetown University Child Development Center.

Frei, M., Hugentobler, M., Schurman, S., Duell, W., & Alioth, A. (1994)

Work design for the culturally competent organization.

Westport, CT: Quorum.

Orlandi, M. (1992)

Defining cultural competence: Organizing framework.

In M. Orlandi, R. Weston, & L. Epstein (Eds.),

Cultural competence for evaluators

(DHHS Publication No. ADM-92-1884)

Rockville, MD: Office for Substance Abuse Prevention.

8

დანართები

დანართი 1:

ინფორმაცია ძირითადი ინდიკატორების მიხედვით

ინდიკატორის დასახელება და რაოდენობა	
ინტერნეტი და კომპიუტერული მომსახურება	3309
ინდივიდუალური მომხმარებელი	3192
კომპიუტერული ტრენინგ კურსის მონაწილეები	27
ინდივიდუალური კონსულტაცია	90
კონსულტაციები	2026
პროექტის შედგენა და მართვა	1168
სოციალური მედია	95
სხვადასხვა საკითხები	766
ტრენინგ კურსების მონაწილეები	850
პროექტის მართვის კურსის მონაწილეები	477
ინგლისური ენის კურსის მონაწილეები	62
სოციალური მედიის ტრენინგის მონაწილეები	58
სამოქალაქო განათლების ტრენინგის მონაწილეები	29
სხვა კურსების მონაწილეები	224
თემატური შეხვედრებისა და დისკუსიების მონაწილეები	533
ახალგაზრდულ ინიციატივებში ჩართული ადამიანები	9851
ახალგაზრდული საგრანტო პროექტების ადმინისტრირებაში ჩართული პირები	431
ახალგაზრდული საგრანტო პროექტების ფარგლებში განხორციელებულ სხვადასხვა ღონისძიებებში მონაწილე პირები	3098
CTC-ის დაფინანსების გარეშე ახალგაზრდების მიერ განხორციელებულ ღონისძიებებში მონაწილე პირები	6322
CSO-ბის პროექტებში ჩართული ადამიანების რაოდენობა	17775
საზოგადოებრივ შეხვედრებში ჩართული მონაწილეები	5872

ინდიკატორის დასახელება და რაოდენობა	
საგრანტო პროექტების ფარგლებში განხორციელებული სათემო მობილიზების აქტივობებში ჩართული მონაწილეები	11903
გაცვლითი პროგრამებისა და სასწავლო ტურების მონაწილეები	105
საერთაშორისო ბანაკებში მონაწილე პირები	15
სასწავლო ტურებში მონაწილე პირები	90
საგრანტო კონკურსებით დაფინანსებული პროექტები	64
CSO პროექტები	16
ახალგაზრდული პროექტები	48
გაცემული თანხები ლარებში	156136
საგრანტო კონკურსი ახალგაზრდებისთვის	26871
საგრანტო კონკურსი CSO-ებისთვის	75765
მესტიის მუნიციპალიტეტი	55500

დასახელება	2006-2008	2008-2011	2011-2014	სულ
მუნიციპალიტეტს	55500			
პროექტები რაოდენობა CSO		7	9	16
პროექტების თანხა CSO		11762	64003	75765
ახალგაზრდული პროექტების რაოდენობა		21	27	48
ახალგაზრდული პროექტების თანხა		11280	15591	26871

დანართი 2:
ინტერვიუებისა და ფოკუსური დისკუსიების მონაწილეთა სია

თარიღი	ადგილი	სკოლა	მონაწილეთა რაოდენობა
05.05.2016	მუჟალი	მუჟალის საჯარო სკოლა	15
07.05.2014	ლენჯერი	ლენჯერის №2 საჯარო სკოლა	14
05.05.2014	ხაიში	ხაიშის საჯარო სკოლა	9
08.05.2014	ეცერი	ეცერის საჯარო სკოლა	11
07.05.2014	ჭუბერი	ჭუბერის საჯარო სკოლა	26
08.05.2014	ფარი	ფარის საჯარო სკოლა	9
07.05.2014	მესტია	მესტიის №2 საჯარო სკოლა	11
07.05.2014	ლატალი	ლატალის საჯარო სკოლა	24
07.05.2014	მაზერი	მაზერის საჯარო სკოლა	7
05.05.2014	იელი	იელის საჯარო სკოლა	5
07.05.2014	ბეჩო	ბეჩოს საჯარო სკოლა	13

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
7.05.2014	მესტია	ვახტანგ ჩხვიმიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	საკრებულოს სოც. საკითხთა კომისიის თავჯდომარე
8.05.2014	ეცერი	ქეთევან გურჩიანი	ეცერის საჯარო სკოლა	დირექტორი
8.05.2014	ეცერი	Tony Hanmer	TLG, ეცერის საჯარო სკოლა	ინგლისურის პედაგოგი
05.05.2014	ხაიში	დომნა ჭკადუა	ხაიშის საჯარო სკოლა	დაწყებითების პედაგოგი
05.05.2014	ხაიში	ზურა გელოვანი	სატყეო სააგენტო	რეინჯერი
05.05.2014	ხაიში	ია ჭკადუა	„მეობი 2010“, ხაიშის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
05.05.2014	ხაიში	ზურაბ ნიჟარაძე	„მეობი 2010“, ხაიშის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
07.05.2014	ჭუბერი	ნატო სუბარი	ჭუბერის საჯარო სკოლა	დირექტორი

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
07.05.2014	ჭუბერი	ლილე ჩხეტიანი	ჭუბერის საჯარო სკოლა, ორგანიზაცია „შდავლერი“	მასწავლებელი, ორგანიზაციის ხელმძღვანელი
08.05.2014	ფარი	ნუგზარი რეზესიძე		
08.05.2014	ფარი	კობა დევდარიანი		
8.05.2014	ფარი	მარი კვიციანი	ორგანიზაცია „გავაძლიეროდ სოფლად ახალგაზრდები“	წევრი
8 მაისი	ლატალი	მადონა წერეთელი	გურამ თიკანაძის სახელობის სვანეთის ახალგაზრდული ცენტრი	წევრი
8 მაისი	ლატალი	არქიმანდრიტი ევგატე	ასოციაცია „ერთობა“	დამფუძნებელი
8 მაისი	ლატალი	გიგლა ფარჯიანი	გურამ თიკანაძის სახელობის სვანეთის ახალგაზრდული ცენტრი	პროექტების დირექტორი
8 მაისი	ლატალი	კობა ფარჯიანი	გურამ თიკანაძის სახელობის სვანეთის ახალგაზრდული ცენტრი	გამგეობის თავჯდომარე
8 მაისი	ლატალი	გიორგი წერეთელი	საინიციატივო ჯგუფი ლატალიდან	ხელმძღვანელი
6.05.2014	მესტია	ნარგიზა ნიგურიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	მესტიის მუნიციპალიტეტის კულტურის სამსახურის უფროსი
6.05.2014	მესტია	მანანა საღლიანი	ააიპ მესტიის მუნიციპალიტეტის კულტურის სამსახური	სპეციალისტი ღონისძიებათა ორგანიზებაში
05.05.2014	მესტია	ზაურ ჩართოლანი	კავშირი „სვანეთის ტურიზმის ცენტრი“	გამგეობის თავჯდომარე
05.05.2014	მესტია	ვახტანგ ფილფანი	ორგანიზაცია „მეოხი2010“	წევრი

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
05.05.2014	მესტია	ლია გიგლემიანი	სვანეთის საეკლესიო საზოგადოების კავშირი „ლაგუმედა“	წევრი
05.05.2014	მესტია	დეკანოზი გიორგი (რევაზ) ჩართოლანი	სვანეთის საეკლესიო საზოგადოების კავშირი „ლაგუმედა“	დამფუძნებელი, ხელმძღვანელი
05.05.2014	მესტია	მურთაზ ფალიანი	საქართველოს პედაგოგთა და მეცნიერთა თავისუფალი პროპკავშირის მესტიის რაიონული ორგანიზაცია	თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელი
05.05.2014	მესტია	რუსუდან ნაკანი	ორგანიზაცია „მთიანი რეგიონის ქალები“	ხელმძღვანელი
05.05.2014	მესტია	ეკა ნიგურიანი	მიხეილ ხერგიანის სახელობის მუზეუმის ფონდი	თავმჯდომარე
05.05.2014	მესტია	დავით ხერგიანი	ორგანიზაცია „სვანეთის კულტურისა და განათლების ცენტრი“	წევრი
05.05.2014	მესტია	დალი ფალიანი	სვანეთის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი	პედაგოგი, მუზეუმის თანამშრომელი
08.05.2014	ლატალი	დავით გვიჩიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	დეპუტატი
08.05.2014	ლატალი	ციოყ წერედიანი	ლატალის საჯარო სკოლა	დირექტორი
08.05.2014	ლატალი	ბესიკ წულუკიანი	შსს	ძეგლთა დაცვის თანამშრომელი
08.05.2014	მესტია	გიორგი ხორგუანი	მესტიის რაიონის საკრებულო	სამანდატე კომისიის თავჯდომარე
06.05.2014	მაზერი	ნარგიზ ხორგუანი	მაზერის საჯარო სკოლა	დირექტორი

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	ლალი გულედანი	ლენჯერის №2 საჯარო სკოლა	დირექტორი
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	ნატო გვარლიანი	მესტიის №2 საჯარო სკოლა	დირექტორი
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	ვალერ მარგვიანი	მუჟალის საჯარო სკოლა	დირექტორი
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	გულო ვიბლიანი	ფარის საჯარო სკოლა	დირექტორი
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	ლალი ხაფთანი	ლენჯერის №1 საჯარო სკოლა	დირექტორი
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	მაია (ლია) ჯამდელიანი	ბეჩოს საჯარო სკოლა	მასწავლებელი სამოქალაქო განათლება, ბიოლოგია
06.05.2014	CTC-ის მესტიის ოფისი	რეზო ხორგუანი	ბეჩოს საჯარო სკოლა	პედაგოგი
2.05.2014	CTC-ის თბილისის ოფისი	მაკა გაბუნია	ეცერის საჯარო სკოლა	პედაგოგი, სამოქალაქო კლუბის ხელმძღვანელი
2.05.2015	თბილისი	გულნაზი ბელქანია	მესტიის რაიონის „ინვალიდთა და დევნილთა კავშირი“, ლატალის საჯარო სკოლა	ორგანიზაციის ხელმძღვანელი, პედაგოგი, სამოქალაქო კლუბის ხელმძღვანელი
2.05.2016	თბილისი	რუსუდან ორაგველიძე	ორგანიზაცია „ალტერნატივა ვითარებისათვის“, ჭუბერის საჯარო სკოლა	ორგანიზაციის ხელმძღვანელი, პედაგოგი, სამოქალაქო კლუბის ხელმძღვანელი

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
5.05.2014	იელი	მაია ფანგანი	იელის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
5.05.2014	იელი	მაკა გელაშვილი	იელის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
5.05.2014	იელი	ქრისტინე კამლაძე	იელის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
5.05.2014	იელი	ლერი სამსიანი	იელის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
5.05.2014	იელი	არჩილ ბურჯანაძე	იელის საჯარო სკოლა	პედაგოგი
5.05.2015	მესტია	მერი ჟორჯოლიანი	ბეჩოს საჯარო სკოლა	დირექტორი
5.05.2016	მესტია	თამარ კვიციანი	ბეჩოს საჯარო სკოლა	პედაგოგი
5.05.2017	მესტია	გონა ხორგუანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	საკრებულოს თავჯდომარე
5.05.2018	მესტია	ლამბირა გურჩიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	საკრებულოს ყოფილი წევრი
5.05.2019	მესტია	დემური ფილფანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	კომისიის თავჯდომარე
5.05.2020	მესტია	გიორგი ფილფანი	ააიპ მესტიის კულტურის სამსახური	ანსამბლ „რიჰოს“ წევრი
5.05.2021	მესტია	მერაბ ხერგიანი	ორგანიზაცია „სვანეთის კულტურისა და განათლების ცენტრი“	ხელმძღვანელი
6.05.2014	მესტია	გონა გიგლემიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	წვირმის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	როდამ გვარამიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ნაკრას რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	მერაბ საბანიძე	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ლახამულას რწმუნებული

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
6.05.2014	მესტია	პაატა პირველი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	იფარის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	ვლადიმერ ფილფანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ლენჯერის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	ბეჟანი ჭკადუა	მესტიის მუნიციპალიტეტი	იდლიანის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	თამაზი სუბელიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ცხუმარის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	მზია გვარამიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ფარის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	ნელი ნავერიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობა	გამგებლის მოადგილე
6.05.2014	მესტია	მაიზერ ჯაფარიძე	მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობა	გამგებლის მოადგილე
6.05.2014	მესტია	ირაკლი გირგვლიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ლატალის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	ბერდია ხარძიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	კალას რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	რეზო ხორგუანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ბეჩოს რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	სოსო ზურებიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	მულახის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	დავით რატიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობა	ეკონომიკური განვითარების, სტატისტიკის და ქონების მართვის სამსახურის უფროსი
6.05.2014	მესტია	ოთარი ჭკადუა	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ხაიშის რწმუნებული
6.05.2014	მესტია	ვახტანგ ხორგუანი	მესტიის მუნიციპალიტეტი	ეცერის რწმუნებული

თარიღი	ინტერვიუს ადგილი	სახელი და გვარი	ორგანიზაცია	თანამდებობა
6.05.2014	მესტია	კვირან ჯაფარიძე	მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობა	დაბა მესტია ტერიტორიული ორგანოს წამყვანი სპეციალისტი
6.05.2014	მესტია	კაპიტონ ჟორჯოლიანი	მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობა	მუნიციპალიტეტის გამგებელი
5.05.2014	მულახი	ნათია მარგიანი	მუჟალის საჯარო სკოლა	სამოქალაქო კლუბის ხელმძღვანელი
5.05.2015	მულახი	ჯორჯი გუჯეჯიანი	ჭოლაშის სპორტული სკოლა	მენეჯერი
06.05.2014	მუჟალი	ნათია მარგიანი	მუჟალის საჯარო სკოლა	სამოქალაქო კლუბის ხელმძღვანელი
06.05.2014	ლენჯერი	მარინე ხვიციანი	ლენჯერის №2 საჯარო სკოლა	სამოქალაქო განათლების პედაგოგი
06.05.2014	ლენჯერი	თათია კვიციანი	ლენჯერის №2 საჯარო სკოლა	პედაგოგი, სამოქალაქო კლუბის ხელმძღვანელი
06.05.2014	ლენჯერი	ელისო გულედანი	ლენჯერის №2 საჯარო სკოლა	პედაგოგი
06.05.2014	CTC მესტიის ოფისი	ირინა გურჩიანი	„მეოხი 2010“ CTC	ხელმძღვანელი სათემო მობილიზაციის კომპონენტის კოორდინატორი
06.05.2014	CTC მესტიის ოფისი	ია გურჩიანი	„მეოხი 2010“ CTC	წევრი ახალგარბდული კომპონენტის კოორდინატორი

დანართი 3:
მოსახლეობის გამოკითხვის ინსტრუმენტი

კითხვარი

კითხვარის № _____

ინტერვიუერი: _____

სოფელი: _____

ინფორმაცია რესპონდენტის შესახებ

ასაკი: _____

სქესი: მდედრობითი მამრობითი

განათლება: არასრული საშუალო საშუალო არასრული უმაღლესი
 უმაღლესი ტექნიკური (პროფ.)

სამუშაო სტატუსი: დაქირავებული თვითდასაქმებული დაუსაქმებელი

ოჯახის ერთი თვის შემოსავალი: _____ ლარი

ოჯახის წევრების რაოდენობა _____

1. როგორ შეაფასებდით ცხოვრების ხარისხს

(1 – ძალიან კარგი; 2 – კარგი; 3 – არც კარგი, არც ცუდი; 4 – ცუდი; 5 – ძალიან ცუდი)

	სუთი წლის წინ	დღეს	არ ვიცი (ამ პასუხს არ ვუკითხავთ რესპონდენტს)
ზოგადად სვანეთში			
თქვენ სოფელში			

2. როგორ შეაფასებდით საკუთარ თავს სამოქალაქო აქტიურობის თვალსაზრისით (სოფლის ცხოვრებაში ჩართულობა, პრობლემების დაყენება და გადაწყვეტა):

ვარ აქტიურად ჩართული ვარ ნეიტრალური
 საერთოდ არ ვარ აქტიური არ ვიცი

3. გითანამშრომლიათ თუ არა, ბოლო სამი წლის განმავლობაში თქვენი სოფლის მაცხოვრებლებთან ადგილობრივი პრობლემების მოგვარების მიზნით?

დიახ. დაასახელეთ მაგალითი (როდის? რაზე? ვისთან?)

არა:

4. გითანამშრომლიათ თუ არა ბოლო სამი წლის განმავლობაში არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ადგილობრივი პრობლემების მოგვარების მიზნით?

დიახ დაასახელეთ მაგალითი (როდის ? რაზე? ვისთან?)

არა (გადადით კითხვაზე 6):

5. კონკრეტული ორი პრობლემა, რომელიც გადაწყდა ამ თანამშრომლობის შედეგად ?

- 1)

- 2)

6. თვლით, თუ არა რომ თქვენი აქტიურობის ხარისხი შეიცვალა ბოლო ხუთი წლის მანძილზე?

დიახ, გავხდი უფრო აქტიური

დიახ, გავხდი უფრო პასიური

არა, არაფერი შეცვლილა

არ ვიცი

7. ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს სვანეთის შესახებ:

	დიახ	არა	არ ვიცი	შენიშვნა
ბოლო ხუთი წლის მანძილზე სვანეთი გახდა უკეთესი ადგილი საცხოვრებლად				
ბოლო ხუთი წლის მანძილზე სვანეთი გახდა უკეთესი ადგილი სამუშაოდ				
ბოლო ხუთი წლის მანძილზე სვანეთი გახდა უკეთესი ადგილი ფულის ჩასადებად				
ბოლო ხუთი წლის მანძილზე სვანეთი გახდა უკეთესი ადგილი დასასვენებლად				

8. ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს თქვენი სოფლის შესახებ, რომ ბოლო ხუთი წლის მანძილზე:

	დიახ	არა	არ ვიცი	შენიშვნა
ახალგაზრდობა ჩვენ სოფელში უფრო აქტიურია (თემის ცხოვრებაში ჩართულობა, პრობლემების დაყენება და გადაწყვეტა)				
გაიზარდა მცირე ბიზნესის (სერვისი, ვაჭრობა, გაცვლა) სოფელში წარმოების შესაძლებლობები				
სოფელი უფრო აქტიურად ცდილობს საერთო პრობლემების გადაწყვეტას				
სოფელში გამოკვეთილია საერთო ინტერესები				
თვითმმართველობა უფრო აქტიურად თანამშრომლობს სოფელთან				
არასამთავრობო ორგანიზაციები უფრო აქტიურად თანამშრომლობენ სოფელთან				
საერთაშორისო ორგანიზაციები უფრო აქტიურად თანამშრომლობენ სოფელთან				
ბოლო ხუთი წლის მანძილზე სოფელში ცხოვრება უკეთესი გახდა				

9. ეთანხმებით თუ არა შემდეგ მოსაზრებებს თქვენ შესახებ, რომ ბოლო ხუთი წლის მანძილზე:

	დიახ	არა	არ ვიცი	შენიშვნა
უკეთესად მესიმის რა არის საჭირო ჩემი სოფლის განვითარებისათვის				
უფრო ხშირად ვფიქრობ, რომ შემძლია უკეთესობისკენ შევცვალო ჩემი ცხოვრება				
უფრო ხშირად ვფიქრობ, რომ შემძლია უკეთესობისკენ შევცვალო სხვების ცხოვრება				
უფრო აქტიურად ვმონაწილეობ საერთო პრობლემების გადაწყვეტაში				
მე ან ჩემი ოჯახის წევრების ეკონომიკური მდგომარეობა გაუმჯობესდა/შემოსავალი გაიზარდა				
მითამშრომლია ადგილობრივ თვითმმართველობასთან				
მითანამშრომლია ადგილობრივ არასამთვრობო ორგანიზაციებთან				
მითანამშრომლია საერთაშორისო არასამთვრობო ორგანიზაციებთან				
მე ან ჩემი ოჯახის წევრებმა წამოვიწყეთ საკუთარი ბიზნესი (მიწათმოქმედებაც იგულისხმება)				რა: სად: (ჩემ სოფელში, სხვაგან სვანეთში, სვანეთს გარეთ)
მე ან ჩემი ოჯახის წევრებმა დავიწყეთ მუშაობა				რა: სად: (ჩემ სოფელში, სხვაგან სვანეთში, სვანეთს გარეთ)

10. ეთანხმებით თუ არა შემდეგ დებულებებს თქვენი სოფლის შესახებ?

	დიახ	მეტ- ნაკლებად	არა	არ ვიცი
ჩვენ სოფელში გარემო პოლიტიზირებულია				
სკოლაში განათლების ხარისხი დაბალია				
სოფელს არ აწუხებს საერთო პრობლემები				
სოფლის ამრს არ ითვალისწინებს ადგილობრივი მთავრობა				
სოფლის მაცხოვრებლებმა არ იციან ვის მიმართონ სოფლის საერთო პრობლემის გადასაჭრელად				
ადგილობრივი ხელისუფლება არ თანამშრომლობს სოფლის მაცხოვრებლებთან				
სოფელში მცხოვრები ახალგაზრდები პასიურები არიან				

მკვლევართა ჯგუფი:

ხელმძღვანელი: თამარ ბრეგვაძე
კოორდინატორი: მარიამ დალაქიშვილი

წევრები:

ნინო რჩეულიშვილი
ელენე გავაშელიშვილი
ნინო ირემაშვილი
ნათია ჯიბლაძე
ნატო ბერიშვილი
თამარ ნოსელიძე

პროგრამა, „ადგილობრივი აქტორებისა და ახალგაზრდობის გაძლიერება სათემო აქტივობებისათვის ზემო სვანეთში“, დაფინანსებულია გერმანიის განვითარების ევანგელური სამსახურის (BfW) მიერ.

კონსულტაციის და ტრენინგის ცენტრი
ოთარ ჩხეიძის 5, 0186 თბილისი
☎ (+99532) 2206774/75
@ ctc@ctc.org.ge
i www.ctc.org.ge
f www.facebook.com/ctc.org.ge